

Brüsszel, 2013.1.9.
COM(2012) 795 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

„VÁLLALKOZÁS 2020” CSELEKVÉSI TERV

A vállalkozói szellem felélénkítése Európában

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A kihívás – Az európai vállalkozók számának növelése	3
2.	1. pillér – vállalkozói ismeretek oktatása és képzés a növekedés és az üzleti vállalkozások alapításának támogatására	6
2.1.	Új alapok: a vállalkozói ismeretek oktatásának elterjesztése és minőségének javítása	6
2.2.	...és új határok: a vállalkozói ismeretek felsőfokú oktatása	7
3.	2. pillér – Olyan környezet kialakítása, amelyben a vállalkozók fejlődhetnek és növekedhetnek	8
3.1.	Könnyebb hozzáférés a finanszírozási forrásokhoz	9
3.2.	Az új vállalkozások támogatása az életciklusuk kritikus szakaszaiban és növekedésük segítése	11
3.3.	A digitális kor nyújtotta új üzleti lehetőségek kiaknázása	14
3.4.	A vállalkozások könnyebb átruházása	17
3.5.	Sikert kovácsolni a bukásból: második esély a csődbe ment tisztességes vállalkozóknak	18
3.6.	Adminisztratív terhek: világosabb és egyszerűbb szabályok	20
4.	3. pillér – Példaképek állítása és meghatározott csoportok megszólítása	24
4.1.	Új felfogás: a vállalkozók mint példaképek	24
4.2.	Új horizontok: a nők, az idősek, a migránsok, a munkanélküliek és a fiatalok megszólítása	24
4.2.1.	Nők	25
4.2.2.	Idősek	26
4.2.3.	Migráns vállalkozók	27
4.2.4.	Munkanélküliek, különösen a fiatalok	28
5.	Következtetések	30
	Melléklet: A Bizottság kiemelt fellépései	31
	Melléklet: „Vállalkozás 2020” cselekvési terv – A vállalkozói szellem felélénkítése Európában	31

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

„VÁLLALKOZÁS 2020” CSELEKVÉSI TERV

A vállalkozói szellem felélénkítése Európában

Európát 2008 óta az elmúlt 50 év legsúlyosabb gazdasági válságának hatásai sújtják: Európában most először több mint 25 millió munkanélküli van, és a tagállamok többségében a kis- és középvállalkozások (kkv-k) eddig nem voltak képesek ismét elérni a válság előtti szintet.

Az európai gazdaságnak már a jelenlegi gazdasági és pénzügyi válság előtt is azzal kellett szembenéznie, hogy versenyképességét és növekedését szerkezeti problémák gátolják, és a vállalkozói szellem kibontakozását is különféle tényezők akadályozzák. Ezek közül sok továbbra is fennáll, de a válság mélyreható változás és szerkezetátalakítás katalizátora is volt. Az elmúlt évtizedben a világgazdaság is átalakult. A kereslet és a termelés globális piacokon tapasztalható gyors növekedése nyomást gyakorol az erőforrás- és energiaellátásra; ennek következtében megváltozott az európai vállalatok költségstruktúrája, mely vállalatok közül sokan behozatalra támaszkodnak az ellátás tekintetében.

Az Európa 2020 stratégia erre válaszul olyan módon határozta meg a jövőbeli növekedés és versenyképesség alapjait, hogy azok intelligens, fenntartható és inkluzív módon megfeleljenek a fő társadalmi kihívásoknak. A tagállamok és az uniós intézmények közös felelőssége, hogy a meglévő problémákat megoldva fenntarthatóbb fejlődési útra állítsák az Európai Uniót. Felismerve, hogy gazdaságaink szorosan összefonódnak, az EU jelenleg is a gazdasági irányítás átalakításán dolgozik, hogy a szakpolitikák jobban meg tudjanak felelni a jelenlegi és a jövőbeni kihívásoknak.

A növekedés újraindításához és a foglalkoztatás szintjének emeléséhez Európának több vállalkozóra van szüksége. A kisvállalkozói intézkedéscsomag 2011. áprilisi felülvizsgálata és a tavaly októberben elfogadott iparpolitikai közlemény nyomán a javasolt cselekvési terv megújult jövőképet, valamint számos olyan uniós és tagállami szintű intézkedést határoz meg, amelyek támogatják a vállalkozói tevékenységet Európában. A terv a következő három pillérré épül: a vállalkozói ismeretek oktatása és a képzés fejlesztése; a megfelelő üzleti környezet megteremtése; példaképek állítása és meghatározott csoportok megszólítása.

1. A KIHÍVÁS – AZ EURÓPAI VÁLLALKOZÓK SZÁMÁNAK NÖVEDELÉSE

A vállalkozói szellem a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés¹ egyik hajtómotorja: új vállalkozásokat és munkahelyeket teremt, új piacokat nyit, valamint új készségek és képességek kialakítását mozdítja elő. Az ipar területén ezért különösen fontos az iparpolitikáról szóló bizottsági közlemény frissített változatában² meghatározott hat

¹ A vállalkozói tevékenység munkahelyteremtő képességét illetően lásd a Bizottság „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” című közleményét, 2012.4.18., COM(2012) 173 végleges.

² A 2012. októberi COM(2012) 582 végleges dokumentum a következő területeket azonosította: fejlett gyártási technológiák és környezetbarát termelés, kulcsfontosságú alatechnológiák, bio-alapanyagú

feltörekvő növekedési ágazat gyors fejlődéséhez. A vállalkozói tevékenység **versenyképesebbé** és innovatívabbá teszi a gazdaságokat, és számos európai ágazati politika³ célkitűzéseinek elérésében kulcsfontosságú szerepet játszik. Az új ötletek kereskedelmi hasznosítása fokozza a termelékenységet, és jólétet teremt. Az új vállalkozásoknál létrejövő munkahelyek nélkül a foglalkoztatás átlagos nettó növekedése negatív lenne⁴. **Az új vállalkozások** – különösen a kkv-k – **jelentik az új munkahelyek legjelentősebb forrását**: Európában évente több mint 4 millió új munkahelyet teremtenek⁵. A fellendülés motorja azonban akadozik: 2004 óta a 27 uniós tagállam közül 23-ban **viSSzaesett azoknak a részaránya, akik az alkalmazotti jogviszonnyal szemben előnyben részesítik az önálló vállalkozóként folytatott tevékenységet**⁶. Míg három évvel ezelőtt az európaiak 45 %-a választotta első helyen az önfoglalkoztatást, **mára ez az arány már csak 37 %**⁷. Ezzel szemben az Amerikai Egyesült Államokban és Kínában ez az arány jóval magasabb: 51 %, illetve 56 %. Ráadásul **az újonnan alapított vállalkozások az EU-ban lassabban növekednek**⁸, mint az Egyesült Államokban vagy a feltörekvő országokban, és **közülük kevesebben emelkednek a világ legnagyobb vállalatai közé**⁹.

A vállalkozói tevékenység elterjedtsége és annak jellege tagállamonként nagy eltéréseket mutat, ezért a vállalkozói életpálya iránti mérsékelt lelkesedés okai sokfélék. Néhány olyan tagállam, ahol nagyobb mértékű a vállalkozói tevékenység elterjedtsége, kevésbé sikeresen támogatja az új vállalkozások és a kisvállalkozások növekedését. **Európában a leendő vállalkozók általában szigorú környezetbe csöppennek**: az oktatás nem biztosít megfelelő alapot a vállalkozói karrierhez, nehéz hitelekhez jutni és betörni a piacokra, nehéz átruházni a vállalkozásokat, a vállalkozók félnek a csőd esetén kirótt szankcióktól, és nehézkesek a közigazgatási eljárások. A nemrég közzétett 2013-as éves növekedési jelentés hangsúlyozta, hogy az uniós gazdaságok versenyképességének fokozása érdekében fejleszteni kell az üzleti környezetet. Ezen túlmenően **a kkv-k támogatására irányuló intézkedések továbbra is kiegyensúlyozatlanok**: jelentős számú uniós tagállam továbbra sem veszi figyelembe a

---

termékek, fenntartható ipari és építőipari politika és nyersanyagok, tiszta járművek és intelligens hálózatok.

³ Például a „Kék növekedés – A fenntartható tengergazdálkodási és tengergazdasági növekedés lehetőségei”, COM(2012) 494 végleges).

⁴ Kauffman Alapítvány: „Statisztika az üzleti dinamikáról: Az induló vállalkozásoknál létrejövő munkahelyek az Egyesült Államokban” http://www.kauffman.org/uploadedFiles/BDS_Jobs_Created_011209b.pdf.

⁵ A Bizottság számításai az Eurostat 2009. évi adatain alapulnak.

⁶ 2004 és 2012 között az önálló vállalkozóként folytatott tevékenység preferenciája a Cseh Köztársaságban (30 %-ról 34 %-ra), Lettországbán (42 %-ról 49 %-ra), Litvániában (52 %-ról 58 %-ra) és Szlovákiában (30 %-ról 33 %-ra) nőtt. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/index_en.htm.

⁷ Az Európai Bizottság 354. számú, „Vállalkozás” című Eurobarométer gyorsfelmérése.

⁸ Albert Bravo-Biosca: „*The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms*” (Európa ipari szerkezetének dinamikája és az innovatív vállalkozások növekedése), a Közös Kutatóközpont Sevillában rendezett konferenciája, 2011. október.

⁹ Meglehető módon az európai óriásvállalatok közül csak 12 jött létre a huszadik század második felében, míg az Egyesült Államokban 51, a feltörekvő országokban pedig 46 ilyen vállalat működik; köztük Európában csak három olyan vállalat van, amelyet 1975 után alapítottak, míg az Egyesült Államokban 26, a feltörekvő piacokon pedig 21 ilyen vállalat van. T Philippon, N Veron, Bruegel Policy Brief 2008/1.

kisvállalkozások, különösen a mikrovállalkozások jellegzetességeit¹⁰ a jogalkotás során, és nem könnyítik meg az újrakezdést a csődbe ment tisztességes vállalkozók számára¹¹.

Nemcsak a környezet jelent kihívást, hanem az általánosan elterjedt **kultúra sem ismeri el vagy jutalmazza eléggé a vállalkozói erőfeszítéseket**, és nem ünnepli példaképként a munkahelyteremtő és jövedelemtermelő sikeres vállalkozókat. Ahhoz, hogy a vállalkozói szellem gazdasági növekedésünk hajtómotorja legyen, **Európában mélyreható, széles körű szemléletváltás szükséges.**

A jelenlegi gazdasági válságra és az új gazdasági kormányzási mechanizmusra tekintettel ez a közlemény azokon a területeken fejleszti tovább és teszi hangsúlyosabbá az intézkedéseket, amelyeket a Bizottság „Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag felülvizsgálata” című közleménye¹² szerint mind nemzeti, mind uniós szinten folyamatosan tovább kell fejleszteni.

Minden kkv más és más: ezért a politikai döntéshozóknak különbözőképpen kell viszonyulniuk a különböző méretű, tevékenységi körű és jogi formájú kis- és középvállalkozásokhoz¹³. Ez az elv ugyanúgy vonatkozik a szabadfoglalkozásúakra és az egyéni vállalkozókra is, akik szintén jelentős mértékben hozzájárulnak az EU gazdaságához¹⁴. **A „gondolkozz először kicsiben” elvnek az uniós és nemzeti szakpolitikák ismervévé kell válnia.**

Azon kell munkálkodnunk, hogy a vállalkozóvá válás vonzó kilátást jelentsen az európai polgároknak. A szociális vállalkozók is ide tartoznak, holott a bennük rejlő lehetőségeket gyakran alábecsülik¹⁵. Pedig fenntartható munkahelyeket teremtenek, és bizonyítottan rugalmasabban ellenállnak a válságnak, mint általában a gazdaság. A szociális vállalkozók újítók, akik fokozzák a társadalmi befogadást, és hozzájárulnak az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.

A jelenlegi helyzetet csak **valamennyi európai, nemzeti és regionális szintű közigazgatás határozott és összehangolt fellépésével** lehet megváltoztatni.

Ez a cselekvési terv egy olyan határozott közös fellépés tervezete, amely Európa vállalkozói potenciáljának felszabadítására, a meglévő akadályok felszámolására és az európai vállalkozói kultúra forradalmasítására szolgál. Célja az, hogy megkönnyítse az új vállalkozások alapítását, és olyan környezetet teremtsen, amely sokkal jobban támogatja a jelenlegi vállalkozók fejlődését és növekedését.

Három területen javasol azonnali beavatkozást:

¹⁰ Miként a Bizottság „Európai kezdeményezés a mikrohitel fejlesztésére” című közleménye (COM(2007) 0708 végleges, elfogadva 2007. december 20-án) is alátámasztja.

¹¹ „Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy” (Üzleti dinamika: induló vállalkozások, vállalkozások átruházása és csődje) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf.

¹² Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag felülvizsgálata, COM(2011) 78 végleges (elfogadva 2011. február 23-án).

¹³ Uo.

¹⁴ Az 2005/36/EK irányelv kimondja: „Szabályozásuk mértékétől függően [...] szabad [...] [foglalkozások azok], amelyeket — ezen irányelv szerint — különleges szakmai képezések alapján személyesen, saját felelősségre és szakmailag függetlenül szellemi-gondolati szolgáltatásokat végzők biztosítanak a megbízó és a nyilvánosság számára.”

¹⁵ COM(2011) 682 végleges (elfogadva 2011. október 25-én) „A szociális vállalkozásokat mint a szociális gazdaság és innováció kulcsszereplőit előmozdító szabályozási légkör kialakítása”. A szociális vállalkozás mint a szociális gazdaság szereplője ugyanis olyan vállalkozás, amelynek elsődleges célja az, hogy társadalmi hatást érjen el, nem pedig az, hogy tulajdonosainak vagy részvényeseinek hasznot hozzon.

1. *vállalkozói ismeretek oktatása és képzés a növekedés és az üzleti vállalkozások alapításának támogatására;*
2. *a keretfeltételek megerősítése a vállalkozók számára a meglévő strukturális akadályok felszámolásával, és a vállalkozók támogatása a vállalkozás életciklusának kulcsfontosságú szakaszaiban;*
3. *a vállalkozói kultúra dinamizmusának fokozása Európában: a vállalkozók új generációjának kinevelése.*

2. 1. PILLÉR – VÁLLALKOZÓI ISMERETEK OKTATÁSA ÉS KÉPZÉS A NÖVEKEDÉS ÉS AZ ÜZLETI VÁLLALKOZÁSOK ALAPÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSÁRA

2.1. Új alapok: a vállalkozói ismeretek oktatásának elterjesztése és minőségének javítása...

Európa számára az nyújtana a közel legnagyobb megtérülést, ha beruházna a vállalkozási ismeretek oktatásába. A felmérések azt mutatják, hogy a középiskolában minivállalati programban részt vevő tanulók 15–20 %-a kezd később saját vállalkozásba, ami mintegy három-ötszöröse a teljes lakosságra vonatkozó adatnak¹⁶. Függetlenül attól, hogy a későbbiekben alapítanak-e üzleti vagy szociális vállalkozást, azoknak a fiataloknak, akik vállalkozói ismeretek oktatásában vesznek részt, fejlődnek az **üzleti ismereteik**, valamint az **alapvető készségeik és attitűdjük**, beleértve a **kreativitást**, a **kezdeményezőkedvet**, a **kitartást**, a **csapatmunkát**, a **kockázatok megértését** és a **felelősségérzetet**. Ez az a vállalkozói gondolkodásmód, amelynek révén a vállalkozók **az ötleteket cselekvésre fordítják**, és amely emellett a foglalkoztathatóságot is jelentősen növeli.

A vállalkozókészség kulcskompetenciának számít az európai keretrendszerben¹⁷, továbbá fellépés tárgya a Bizottság közelmúltbeli, „Az oktatási rendszerek újragondolása” című közleményében¹⁸. A 2013-as éves növekedési jelentés¹⁹ is kiemeli, hogy a vállalkozó szellem a foglalkoztathatóságot javító eszközként is szerepet játszik. Néhány tagállam már sikeresen bevezette a vállalkozói ismeretek oktatására vonatkozó nemzeti stratégiát, vagy a nemzeti tanterv kötelező részévé tette a vállalkozói ismereteket, azonban további erőfeszítésekre van szükség. Az oktatást **gyakorlati, tapasztalati tanulási modellekkel** és **valódi vállalkozók** tapasztalataival életre kell kelteni. Valamennyi oktató számára meg kell határozni a vállalkozói tanulmányok célját, hogy hatékony tanulási módszereket lehessen bevezetni a vállalkozói ismeretek iskolai oktatásában.

Gyakorlati vállalkozói tapasztalatokra az oktatás keretein kívül is szert lehet tenni. A fiatalokat arra kell bátorítani, hogy informális és nem formális oktatás, például önkéntesség révén fejlesszék vállalkozói készségeiket. A Bizottság által ezen a területen javasolt ajánlás²⁰ szerint az ilyen tapasztalatokat is igazolni kell és el kell ismerni.

¹⁶ C. Jenner, „*Business and Education: Powerful Social Innovation Partners*” (Üzlet és oktatás: hatékony partnerek a szociális innováció terén), Stanford Social Innovation Review (2012. augusztus 27.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 18-i ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról.

¹⁸ COM(2012) 669 http://ec.europa.eu/education/news/rethinking_en.htm.

¹⁹ Lásd az éves növekedési jelentés 11. oldalát, COM(2012) 750 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_hu.pdf.

²⁰ COM(2012) 485.

A vállalkozásokkal való együttműködés biztosíthatja, hogy az oktatási és képzési tantervek a valós életben hasznosíthatóak legyenek. Az olyan kezdeményezések, mint a VET²¹ üzleti fórum, valamint az ágazati készségfejlesztési szövetségek²² lehetőséget nyújtanak az üzleti élet bevonására. Az oktatási intézményeket arra kell ösztönözni, hogy tágabb értelemben vett tevékenységük során fokozottan vállalkozó szelleműek legyenek annak érdekében, hogy a küldetésük, a vezetésük, az érdekelt felekkel szembeni kötelezettségvállalásuk, a tantervek és a tanulási célok tekintetében fejlesszék és megélik a vállalkozói szellem és innováció kultúráját.

2.2. ...és új határok: a vállalkozói ismeretek felsőfokú oktatása

A felsőoktatásnak a vállalkozói tevékenység tekintetében betöltött szerepe messze túlmutat a tudás átadásán: az ökoszisztémákban, partnerségekben és ipari szövetségekben való részvétel is ide tartozik. Mivel a vállalkozással összefüggő állami politikák egyre inkább a csúcstechnológiát képviselő és nagy növekedési potenciállal rendelkező vállalkozásokra összpontosítanak, a felsőoktatási intézmények aktív szerepet játszanak a tagállamok és az Unió innovációs politikáiban.

Az Európai Technológiai Intézet (ETI) elsőként hangsúlyozza a vállalkozói tevékenység mint az uniós szintű innovációt elősegítő tényező fontosságát, és az iparnak segít áthidalni az oktatás és az innováció közötti szakadékot. Máris több induló vállalkozás jött létre az ETI tudományos és innovációs társulásaiból (TIT-ek). Az ETI programjai a vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozásalapítási szolgáltatások, valamint mobilitási programok révén biztosítják, hogy a hallgatók belekóstoljanak a kiválóságra törekvő tudományba. A partnerségek a készségek biztosításában, alkalmazásában és korszerűsítésében való közvetlen részvétellel hatékony platformot biztosíthatnak a különböző ágazatokban szükséges vállalkozói készségek biztosításához.

Az egyetemeknek fokozottabban vállalkozó szelleművé kell válniuk²³. Ennek ismeretében az Európai Bizottság – az OECD-vel együttműködésben – már kidolgozta a vállalkozói egyetem keretét. A keretet úgy alakította ki, hogy segítséget nyújtson az érdeklődő egyetemeknek önmaguk értékeléséhez, és testre szabott tanulási modulokkal javítani lehetőségeiket. A kerethez való hozzáférést fokozatosan fogják bővíteni.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *kidolgoz egy, a vállalkozói ismeretek oktatására vonatkozó páneurópai kezdeményezést, amely egyesíti a hatáselemzések készítésével, a tudás megosztásával, a módszertanok kidolgozásával és a különböző tagállamokból származó gyakorlati szakemberek által biztosított mentorálással kapcsolatosan meglévő európai és nemzeti szakértelmet,*
- *megerősíti az együttműködést a tagállamokkal azzal a céllal, hogy minden országban valós tapasztalatok alapján értékeljék a vállalkozói ismeretek oktatásának bevezetését, és támogassa azokat a közigazgatásokat, amelyek tanulni kívánnak a társszervezetek sikereiből,*

²¹ VET: szakoktatás és -képzés (vocational education and training).

²² http://ec.europa.eu/education/news/20120425_en.htm.

²³ Vö. Gibb A., Haskins G., Robertson I.: *Leading the Entrepreneurial University* (A vállalkozói egyetem élen), University of Oxford, 2009.

- az OECD-vel közösen orientációs keretet hoz létre, hogy ösztönözze a vállalkozóképző iskolák, valamint a szakoktatási és -képzési intézmények fejlődését²⁴,
- előmozdítja az informális és nem formális tanulási környezetben elsajátított vállalkozói ismeretek elismerését és igazolását²⁵,
- 2013 elején közzéteszi a vállalkozói egyetemre vonatkozó orientációs keretet; megkönnyíti a keret alkalmazása iránt érdeklődő egyetemek közötti információcserét; fokozatosan elterjeszti azt az uniós felsőoktatási intézmények körében,
- támogatja az egyetemek által kezdeményezett, sikeres vállalkozásalapítási mechanizmusokat (spin-off vállalkozások stb. létrehozása), valamint a legfontosabb társadalmi kihívásokkal összefüggésben az egyetemek és az üzleti világ között kialakuló ökoszisztémákat.

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- biztosítsák, hogy a vállalkozókészség mint kulcskompetencia 2015 végéig beépüljön az alapfokú oktatási, a középfokú oktatási, a szakoktatási, a felsőoktatási és a felnőttoktatási tantervekbe,
- tegyék lehetővé a fiatalok számára, hogy a tankötelezettség vége előtt legalább egy gyakorlati vállalkozói tapasztalatot szerezhessenek²⁶, például minivállalkozást működtessenek, legyenek felelősek egy vállalat vállalkozói projektjéért vagy egy szociális projektért,
- **a strukturális alapok** – nevezetesen az Európai Szociális Alap (ESZA) – **forrásait felhasználva, a nemzeti foglalkoztatási tervvel összhangban ösztönözzék az oktatásban részt vevő fiatalok és felnőttek vállalkozói képését, különösen a második esélyt kínáló oktatás eszközeként olyanok számára, akiknek nincs munkaviszonya, valamint sem oktatásban, sem képzésben nem vesznek részt. Aknázzák ki teljes mértékben az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) keretében rendelkezésre álló képzési lehetőségeket.**
- népszerűsítsék a vállalkozói ismereteket oktató modulokat a nemzeti ifjúsági garanciaprogramokban részt vevő fiatalok körében²⁷.

3. 2. PILLÉR – OLYAN KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA, AMELYBEN A VÁLLALKOZÓK FEJLŐDhetnek ÉS NÖVEKEDHETNEK

Az új vállalkozások különös figyelmet igényelnek. **Hat olyan kulcsfontosságú terület van, amelyen fellépésre van szükség az új vállalkozások alapítását és növekedését gátló akadályok megszüntetéséhez:**

²⁴ Lásd az oktatási rendszerek újragondolásáról a közelmúltban kiadott közlemény 2.1. pontját (COM(2012) 669).

²⁵ COM(2012) 485 végleges, 2012.9.5.

²⁶ Lásd az oktatási rendszerek újragondolásáról a közelmúltban kiadott közlemény 2.1. pontját (COM(2012) 669).

²⁷ Javaslat – A Tanács ajánlása az ifjúsági garancia létrehozásáról, COM(2012) 729.

- hozzáférés a finanszírozási forrásokhoz,
- a vállalkozók támogatása a vállalkozás életciklusának kulcsfontosságú fázisaiban és növekedése során,
- a digitális kor nyújtotta új üzleti lehetőségek kiaknázása,
- a vállalkozások átruházása,
- csődeljárás és második esély a tisztességes vállalkozóknak,
- a szabályozási terhek csökkentése.

3.1. Könnyebb hozzáférés a finanszírozási forrásokhoz

Megfelelő finanszírozás és likviditás nélkül egyetlen vállalkozás sem képes működni, beruházni vagy növekedni, ezért a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés valóban a kkv-k növekedésének egyik legfontosabb eszköze²⁸. A Bizottság által 2012 júliusában kezdeményezett nyilvános konzultáció szerint Európában a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés hiánya akadályozza leginkább a növekedést és a vállalkozásokat. A kkv-k jellemzően bankhiteleket vesznek igénybe, következésképpen a jelenleg a válság következtében korlátozott banki hitelezés aránytalanul sújtja a kis- és középvállalkozásokat. Mindemellett **a vállalkozóknak a vállalkozásuk korai szakaszában különösen nagy nehézséget jelent a finanszírozási forrásokhoz való hozzájutás**. 2011 decemberében az Európai Bizottság a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájutásának javítására vonatkozó cselekvési tervet²⁹ továbbá a kockázatitőke-alapokról és a szociális vállalkozási alapokról szóló javaslatokat³⁰ terjesztett elő. A pénzügyi eszközök piacáról szóló irányelvben³¹ és a tőkekövetelményekről szóló irányelvről³² folytatott záró tárgyalások során is külön figyelmet szenteltek a kkv-knak. Ugyanakkor mind európai, mind nemzeti szinten még több erőfeszítésre van szükség a piaci hiányosságok leküzdése érdekében, beleértve a kkv-knek való banki hitelezés alternatíváinak feltérképezését, hogy ki lehessen egészíteni a rendelkezésükre álló korlátozott mértékű magánszektorbeli finanszírozási lehetőségeket, és könnyebben hozzáférhetőek legyenek a finanszírozási lehetőségekre vonatkozó információk.

Az induló projektek színvonalát és pénzügyi megtérülését is fontos javítani. Többek között az új technológiák tesztelésének, bemutatásának és kísérleti bevezetésének pénzügyi támogatása, a kockázatitőke-befektetések, az informális befektetések, az üzleti inkubátorok és a nagy lehetőségekkel kecsegtető kkv-knek való hitelezés elősegítése olyan terület, amelyen lehetőség van fellépésre. A vállalkozóknak forrásokra van szükségük a kutatás és fejlesztés kereskedelmi hasznosításához, valamint az innovatív üzleti modellek

²⁸ COM(2011) 206 végleges, „Egységes piaci intézkedéscsomag. Tizenkét mozgatórugó a növekedés serkentéséhez és a bizalom növeléséhez. Együtt egy újfajta növekedésért”.

²⁹ COM(2011) 870 végleges, Cselekvési terv a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájutásának javítására.

³⁰ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai kockázatitőke-alapokról, COM(2011) 860 végleges; Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai szociális vállalkozási alapokról, COM(2011) 862 végleges.

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 2004/39/EK irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

³² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáféréstől és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, valamint a pénzügyi konglomerátumhoz tartozó hitelintézetek, biztosítóintézetek és befektetési vállalkozások kiegészítő felügyeletéről szóló 2002/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról.

teszteléséhez. E területek támogatására a Bizottság a leendő, a **vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME)**³³ és a „**Horizont 2020**” keretprogram keretében tesz javaslatot, amelyeket megerősít az európai strukturális alapokból³⁴.

A szociális gazdaság szereplői és a szociális vállalkozások a befogadó munkahelyteremtés és a szociális innováció fontos mozgatórugói. Hasonló problémákkal szembesülnek, mint a legtöbb kkv, ugyanakkor a finanszírozáshoz való hozzáférés során további nehézségekkel kerülhetnek szembe, amelyekkel a Bizottság a jövőbeni **társadalmi változás és innováció programban, valamint a strukturális alapokról szóló rendeletekben**³⁵ foglalkozott.

Egy sikeres vállalkozói ökoszisztéma fontos elemét alkotják a korai szakaszban szerepet játszó különféle befektetők (kockázati tőke-befektetők és informális befektetők), amelyek indulótőkét biztosítanak, és először befektetnek a saját tőkébe. Ezek a befektetők kiterjedt partneri hálózatot vesznek igénybe, továbbá értékes tudással és támogatással szolgálnak az intelligens kockázati tőke piacával és fejlődésével kapcsolatban. Ezek a beruházások adókedvezményekkel is ösztönözhetők.

A Bizottság 2008-ban létrehozta a több mint 600 fogadó szervezetből álló **Enterprise Europe Network** (európai vállalkozói hálózat) partnerséget, amelynek egyik feladata, hogy ellássa a vállalkozásokat és a leendő vállalkozókat a szükséges tájékoztatással az európai uniós támogatásokról és finanszírozásról. **Az uniós támogatásokról szóló jobb tájékoztatás** továbbra is **jelentős kérés az üzleti szféra részéről**. A Bizottság az érdekeltek bevonásával azon munkálkodik, hogy **megerősítse a hálózatot**, hogy az aktívabb és hatékonyabb legyen.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *olyan programokat finanszíroz, amelyek célja az európai mikrofinanszírozási piac fejlesztése olyan kezdeményezések révén, mint a Progress mikrofinanszírozási eszköz és az európai mikrofinanszírozási intézményeket támogató közös program (JASMINE program), valamint az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap révén mikrofinanszírozási forrásokat bocsát a tagállamok és a régiók rendelkezésére,*
- *a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID-irányelv) felülvizsgálatának keretében a kkv-k által kibocsátott részvények és kötvények kereskedelmére szakosodott fórumok (a „kkv-k növekedési piacai”) uniós rendszerének kialakításával megkönnyíti a kkv-k tőkepiachoz való közvetlen hozzáférést.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *mérjék fel, hogy szükség van-e a jelenlegi nemzeti pénzügyi jogszabályok módosítására abból a célból, hogy általában megkönnyítsék a kezdő vállalkozások és a kkv-k finanszírozásának új, alternatív formáinak, különösen a közösségi finanszírozási (crowd funding) platformoknak a kialakítását, továbbá vegyék*

³³ Javaslat – Rendelet a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (2014–2020) létrehozásáról, COM(2011) 834 végleges.

³⁴ A jövőbeni strukturális alapokról szóló bizottsági javaslat szerint a vállalkozási tevékenység megkezdéséhez nyújtott inkluzív támogatásra vonatkozó átfogó stratégiákat kell életbe léptetni ahhoz, hogy az ESZA és az ERFA befektessen a vállalkozásokba. (COM/2012/0496 végleges - 2011/0276 (COD)).

³⁵ Lásd a következő jogalkotási javaslatot: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0609:HU:NOT>.

fontolóra, hogy kell-e egyszerűsíteni az adózási jogszabályokat az alternatív pénzügyi piacok, például az informális üzleti befektetések továbbfejlődésének ösztönzése érdekében,

- vegyék igénybe a strukturális alapok erőforrásait arra, hogy mikrofinanszírozási támogatási rendszereket hozzanak létre az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) megfelelő beruházási prioritásainak keretében,
- szintén a pénzügyi eszközök révén aknázzák ki teljes mértékben az EMVA-ban rejlő lehetőségeket annak érdekében, hogy hozzáférést biztosítsanak a finanszírozási forrásokhoz a vállalkozók, különösen a korai szakaszban lévő mezőgazdasági vállalkozások (például a fiatal gazdálkodók) számára és általában véve vidéken.

3.2. Az új vállalkozások támogatása az életciklusuk kritikus szakaszaiban és növekedésük segítése

Az új üzleti vállalkozások körülbelül 50 %-a megbukik az első öt éven belül. Ahhoz, hogy az európai vállalkozók teljesíteni tudják a tőlük elvárt növekedést, több erőforrást kell arra szentelnünk, hogy átsegítsük őket ezen az időszakon. **A vállalkozások gyakran nem rendelkeznek a növekedésüket lehetővé tevő megfelelő ökoszisztémával.**

Létfontosságú segítséget nyújthatnak a piacaikat jól ismerő támogató szolgáltatások, amelyek így jelentős mértékben növelik az új vállalkozások sikerének arányát. A hatékony támogatás olyan holisztikus programokból áll, amelyek olyan lényeges elemeket integrálnak, mint a vállalatirányítási képzések, a kutatási-fejlesztési tanácsadás, valamint a más vállalkozásokkal, potenciális beszállítókkal és ügyfelekkel való hálózatépítés. A vállalkozóknak fokozottan szükségük van tanácsra és támogatásra ahhoz, hogy stratégiai befektetéssel és termékfejlesztéssel kezelni tudják az erőforrások szűkösségét és az ellátás bizonytalan voltát. Számos kisebb vállalatra fokozott nyomást gyakorolnak az általuk ellátott vállalatok, hogy a fokozott erőforrás-hatékonysággal és az újrahasznosíthatósággal összefüggésben új szabványoknak és tervezési követelményeknek feleljenek meg.

Az adószabályok betartásával kapcsolatos költségek csökkentése javítaná az üzleti környezetet, különösen a kisvállalkozások számára. Tekintve, hogy korlátozott erőforrásokkal és tapasztalatokkal rendelkeznek, a kicsi és újonnan létrehozott vállalkozásokat fokozottabban sújtják az adószabályok betartásával kapcsolatos, a bonyolult adószabályokból és a nehézkes adóbevallási eljárásokból fakadó magas költségek, mint a nagy vállalatokat. A tagállamoknak fontolóra kell venniük a héa-alanyok nyilvántartásba vételének egyszerűsítését, és meg kell valósítaniuk az egyablakos elektronikus regisztrációt annak érdekében, hogy megkönnyítsék a kisvállalkozások határokon átnyúló digitális kereskedelmét.

A sikeres vállalkozások sok új ötlete származik a tudomány és a kutatás területéről, de még ennél is többet lehet tenni a kutatási eredmények üzleti hasznosításáért. Ezért több információt kell megosztani a vállalkozásokkal a kutatási és fejlesztési keretprogramokból finanszírozott projektek eredményeiről.

Az új vállalkozások gyakran válnak **megettévesztő marketinggyakorlatok** áldozatává. Ilyen például az, amikor hamis vagy megettévesztő tájékoztatást nyújtanak valamilyen szolgáltatásról, számlának tűnő ajánlatokat vagy szakmai címjegyzékben való adatfrissítésre

vonatkozó megtevesztő nyomtatványokat küldenek. A Bizottság közzétett egy stratégiát³⁶, amely tartalmazza a vállalkozások védelmét növelni hivatott jövőbeni fellépések részletes listáját, továbbá 2013 során jogalkotási javaslatot kíván előterjeszteni.

Az egységes piac útjában álló akadályok megszüntetése és ezáltal az egyenlő versenyfeltételek megteremtése segíti a kisvállalkozásokat a határokon átnyúló tevékenységeik fejlesztésében. Ez magában foglalja a kettős adóztatás, valamint az adórendszerek közötti eltérések és egyéb olyan adóintézkedések kiküszöbölését, amelyek akadályozzák az egységes piacon a határokon átnyúló tevékenységeket és az EU-ban végzett külföldi beruházásokat.

Emellett az Európai Unió túlnyomó részében az önálló vállalkozók szociális biztonságának jogi keretei jelentős mértékben eltérnek az alkalmazottakétól, ami újabb akadályokat jelent a vállalkozók számára. Az új vállalkozások támogatása különösen a munkanélküliségből az önfoglalkoztatásra való váltás esetén fontos. Segítséget jelenthetnek az olyan intézkedések, amelyek megkönnyítik a szociális jóléti ellátásokban (például munkanélküli segélyben) részesülő emberek számára, hogy saját vállalkozást indítsanak, és gazdaságilag függetlenné váljanak (áthidaló szociális jóléti ellátás). A tagállamok ezért megvizsgálhatják annak a lehetőségét, hogy az önfoglalkoztatók az alkalmazotti jogviszonyban lévőkével összehasonlítható ellátásokban (pl. egészségügyi ellátásban, nyugellátásban, rokkantsági ellátásban, felszámolás/csőd esetén munkanélküli ellátásban stb.) részesüljenek, anélkül, hogy azok ellátásai csökkennének.

A vállalkozóknak és a **kkv-knak** a gyarapodáshoz **konkrét, egyedi szaktanácsra van szükségük**, amelynek révén versenyelőnyöket alakíthatnak ki, valamint élvezhetik a világszintű értékláncok és a humán erőforrásokkal való közös gazdálkodás előnyeit. **A klaszterek, üzleti hálózatok és a vállalkozások egyéb típusú szövetségei teremthetnek ilyen támogató környezetet**, mivel összehozzák az üzleti élet, az oktatás, a kutatás és a közszektor megfelelő szereplőit³⁷. A kkv-k közül egyes vállalatok, például a szociális vállalkozások gyakran meghatározott üzleti modelleket követnek, amelyek külön támogatási rendszert igényelnek. A kkv-kból való csoportalkotás a versenyképesség növekedéséhez vezethet³⁸. Ezért a tagállamoknak meg kellene fontolniuk, hogy adórendszereiket tovább lehet-e fejleszteni annak érdekében, hogy több ilyen kkv-csoport jöjjön létre.

Ezen túlmenően a vállalkozók sokat profitálhatnak az egységes piac nyújtotta előnyökből. Pillanatnyilag azonban az egységes piac jó működését továbbra is akadályok hátráltatják. A jelenlegi akadályok csökkentése érdekében az Európai Bizottság 2012. október 3-án kiadta a **második egységes piaci intézkedéscsomagot**³⁹. Ezen intézkedések **hatékony végrehajtása** előmozdíthatja a vállalkozói szellemet Európában olyan területeken, mint például a határokon átnyúló szolgáltatások, a diplomák és képesítések elismerése és a letelepedési jog.

³⁶ COM(2012) 702, „A vállalkozások védelme a megtevesztő marketinggyakorlatokkal szemben és a jogszabályok hatékony végrehajtásának biztosítása; A megtevesztő és összehasonlító reklámról szóló 2006/114/EK irányelv felülvizsgálata”.

³⁷ A klaszterek és a klaszterpolitikák fogalmáról és a versenyképességben és innovációban betöltött szerepükről: Főbb statisztikai eredmények és a levonható tanulságok, bizottsági szolgálati munkadokumentum (SEC(2008) 2637).

³⁸ Az Európai klaszterpolitikai csoport végső ajánlásai, 5. ajánlás, amely az alábbi internetcímen érhető el: http://www.proinno-europe.eu/sites/default/files/newsroom/2010/09/ECPG_Final_Report_web-low1.pdf. Az ajánlás az Európai Klaszterszövetség ajánlásait követi nyomon.

³⁹ COM(2012) 573 végleges, „A második egységes piaci intézkedéscsomag – Együtt egy újfajta növekedésért”.

Ezenkívül ösztönözni kell a **hozzáértő vállalkozókkal való eszmecserét az EU-n belül**, például a Bizottság „Erasmus fiatal vállalkozóknak” programja keretében.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *meghatározza és népszerűsíti a tagállamok bevált módszereit a fokozottabban vállalkozóbarát pénzügyi környezet kialakítása érdekében,*
- *támogatja a klaszterek és az üzleti hálózatok közötti együttműködést,*
- *támogatja a hálózatépítést és a bevált módszerek cseréjét azon szervek között, amelyek a kis- és középvállalkozások számára az erőforrás-hatékonyság vonatkozásában különböző rendszereket működtetnek,*
- *megerősíti az Enterprise Europe Network partneri kapcsolatait a fogadó szervezetekkel, az egyablakos ügyintézési pontokkal és a kkv-kat támogató szervezetekkel annak érdekében, hogy i. széles körben elterjedjenek az uniós kezdeményezésekre, a finanszírozási forrásokra és az innováció támogatására vonatkozó információk, ii. arra ösztönözze a tagállamokat, hogy megerősítsék a vállalkozók és a kkv-k befektetési készségének növelésére irányuló intézkedéseket, valamint iii. hatékony segítséget nyújtson ahhoz, hogy a vállalkozások az egységes piac minden előnyét élvezhessék, és bejussanak a harmadik országok piacaira,*
- *felülvizsgálja az egyes megtévesztő marketinggyakorlatokat tiltó szabályokat⁴⁰, hogy megszigorítsa azokat, és fokozza az ilyen gyakorlatok elleni fellépést a határokon átnyúló esetekben,*
- *a határokon átnyúló online üzletkötés jelenlegi akadályainak felszámolásával⁴¹ lehetővé teszi a kkv-k számára az egységes digitális piac potenciáljának maradéktalan kiaknázását,*
- *folytatja az „Erasmus fiatal vállalkozóknak” program fejlesztését, hogy az egységes piac egész területén kielégítse az új vállalkozók megnövekedett részvételi igényét⁴²,*
- *ösztönzi a fiatal vállalkozók EU és harmadik országok közötti cseréjét,*
- *az ESZA technikai segítségnyújtása keretében finanszírozott, kapacitásépítésre szolgáló szemináriumok révén segítséget nyújt a tagállamoknak ahhoz, hogy integrált támogatási rendszereket dolgozzanak ki, bevonva az érdekelt feleket, többek között az oktatási és képzési szolgáltatókat az integrált stratégiák kidolgozásába, és konkrét intézkedéseket létrehozva különösen a fiatal vállalkozók számára,*

⁴⁰ A 2006/114/EK irányelv a megtévesztő és összehasonlító reklámról.

⁴¹ Például többek között a hea-azonosítószám igénylésére, a hea bevallására és megfizetésére szolgáló „egyablakos” minirendszer létrehozásával, mint az a hea jövőjéről szóló bizottsági közleményben is szerepel (IP/11/1508).

⁴² 2013-ban az új vállalkozók által támasztott igény meg fogja haladni a rendelkezésre álló költségvetést: a 2012. december végi állapot szerint körülbelül 950 új vállalkozó jogosult a cserére, míg a rendelkezésre álló költségvetés körülbelül 930 cserét tesz lehetővé. Tekintve, hogy a cserére jogosult új vállalkozók száma hetente átlagosan 25-tel nő, nyilvánvaló, hogy 2013-ban a kereslet meg fogja haladni a kínálatot. Már 2012-ben is előfordult, hogy több közvetítő szervezet is teljes mértékben felhasználta az elkülönített költségvetését, és nem tudott több cserét megvalósítani.

- *a Bizottságtól és a tagállamoktól származó, az egységes piacra vonatkozó információkkal továbbfejleszti az „Európa Önökért – Vállalkozások” portált.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *tegyék kedvezőbbé a nemzeti adóigazgatási környezetet a korai szakaszban lévő vállalkozások számára. Csökkentsék az adószabályok betartásával kapcsolatos költségeket az adóbevallás és az adófizetés egyszerűsítésével és az elektronikus eszközök használatának kiterjesztésével, beleértve az egységes digitális piac teljeskörű megvalósításának felgyorsítását,*
- *mozdítsák elő az adórendszerek összehangolását annak érdekében, hogy az adóügyi megítélésben tapasztalható eltérések ne vezessenek kettős adóztatáshoz vagy más olyan káros adózási gyakorlathoz, amely akadályozza az egységes piac működését azáltal, hogy hátráltatja a határokon átnyúló üzletkötést és a határokon átnyúló kockázatiitőke-befektetéseket,*
- *vizsgálják felül a társaságiadó-rendszereket, és a társasági adó tekintetében mérlegeljék a veszteségek és levonások elévülési idejének meghosszabbítását,*
- *vegyék fontolóra annak megvalósítását, hogy 2013-tól a kisvállalkozásoknak lehetőségük legyen pénzforgalmi szemléletű elszámolási rendszert választani a hía tekintetében,*
- *az újonnan alapított vállalkozások különleges kihívásait is figyelembe véve fogadják el az innovációs, kutatási és fejlesztési projektek kereskedelmi hasznosításának támogatásához szükséges intézkedéseket,*
- *vegyék fontolóra azt a lehetőséget, hogy az új vállalkozások tulajdonosai a vállalat sajátos helyzete és megfelelő indoklás alapján korlátozott időtartamra kérelmezhessek a társadalombiztosítási járulékok fizetési ütemtervének esetleges módosítását,*
- *használják ki teljes mértékben az újonnan bevezetett támogatási lehetőségeket, amelyeket az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) lehet nyújtani vállalkozás indításához, valamint a vállalkozók szakmai cseréjét és a gazdaságokban tett látogatásokat szolgáló átfogó rendszerek kialakításához, továbbá a klaszterek és az üzleti hálózatok, valamint az együttműködési tevékenységek támogatására a mezőgazdaság, az erdészet, az agrárélelmiszer-feldolgozás területén és a vidéki, nem mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások között.*

3.3. A digitális kor nyújtotta új üzleti lehetőségek kiaknázása

Az informatikai és kommunikációs technológia (IKT) jobb felhasználása jelentős mértékben elősegítheti az új vállalkozások gyarapodását. Az IKT a nemzeti gazdaságok növekedésének alapvető forrása, és az európai kkv-k is két-háromszor olyan gyorsan növekednek IKT alkalmazása esetén. Miként az a Bizottság iparpolitikáról szóló közleményében⁴³ szerepel, „*a vállalkozóknak teljes mértékben ki kell aknázniuk az egységes*

⁴³ Erősebb európai ipart a növekedés és a gazdasági fellendülés érdekében. Az iparpolitikáról szóló közlemény frissítése, COM(2012) 582 (2012.10.10.).

digitális piacon rejlő lehetőségeket az EU-ban, amely 2016-ig várhatóan évente 10 %-os növekedést fog elérni”.

A Bizottság a **digitális menetrend** és az **iparpolitika kiemelt kezdeményezései** alapján segítséget nyújt a vállalkozóknak és a kkv-knak, hogy teljes mértékben kiaknázzák az IKT-ban rejlő lehetőségeket, mind az új digitális termékek és szolgáltatások **kínálata**, mind az e technológiák iránti **kereslet** és azok okos használata tekintetében.

A kínálati oldalon különleges kategóriát alkotnak az **internetes vállalkozók**, akik az internet mint elengedhetetlen alkotóelem segítségével új digitális szolgáltatásokat és termékeket hoznak létre. Az induló internetes vállalkozások általában gyorsabban növekednek, illetve buknak meg, mint a többi vállalkozás, méretük exponenciálisan növekszik, ami magasabb nyereséggel, ugyanakkor magasabb kockázattal is jár. Összetett és gyorsan változó ökoszisztémában működnek, amelyben alapvető fontosságú a hálózatépítés és a kísérletezés. Internetes vállalkozást olcsóbban lehet elindítani, és a belépési korlátok is kisebbek, ezért vonzó eszköze lehet a vállalkozói életpálya megkezdésének. Az internetes vállalkozók ezért testre szabott támogatási intézkedéseket igényelnek az induló internetes ökoszisztéma szerkezeti megerősítésére.

Ami a keresleti oldalt illeti, **a digitális technológiákba való beruházás már nem döntés kérdése**: manapság a vállalatok csak akkor lehetnek versenyképesek, ha helyt állnak a digitális világban. Ez lehetőségeket, de kihívásokat is jelent, különösen a kkv-k számára, mivel ezek gyakran kevesebb eszközzel rendelkeznek az egyre bonyolultabb új üzleti modellek kezelésére.

A digitális vállalkozók azok a vállalkozók, akik üzleti modelljük átalakítása és versenyképességük növelése érdekében teljes mértékben kiaknázzák a digitális termékeket és szolgáltatásokat, beleértve a „számítási felhőket”⁴⁴. Az „információtechnológiák intelligens használata és a kkv-k integrálása a globális ipari értékláncokba” elnevezésű, valamint az e-készségekre irányuló uniós kezdeményezések ösztönözni fogják a digitális technológiák elterjedését és a kkv-k csatlakozását a digitális világhoz.

A vállalkozók számára az elektronikus kereskedelemben mint az egységes digitális piac kínálta lehetőségben rejlő potenciál még mindig nincs teljes mértékben kiaknáva. Több meghatározott intézkedésre van szükség az online kereskedelem iránti bizalom fokozása érdekében⁴⁵.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *a fő érdekeltekkel együttműködve, online piacfelügyeleti mechanizmusok és egy eredménytábla kialakításával **megerősíti** a főbb piaci trendekre és az innovatív üzleti modellekre vonatkozó **tudásalapot**, hogy megkönnyítse a párbeszédet, és kialakuljon egy közös cselekvési program,*
- *egész Európára kiterjedő tájékoztató kampánnyal **tudatosítja** a vállalkozókban és a kkv-kban, hogy milyen előnyökkel jár az új digitális fejlődés; a kampány keretében európai sikertörténetek bemutatására, valamint egész Európára kiterjedő*

⁴⁴ COM(2012) 529 „A számítási felhőben rejlő potenciál felszabadítása Európában”.

⁴⁵ COM(2011) 942, 2012. január 11. Egységes keret az elektronikus kereskedelem és az online szolgáltatások digitális egységes piacába vetett bizalom megerősítésére.

versenyekre és díjátadásokra kerül sor annak érdekében, hogy a vállalkozók fogékonyabbá váljanak a változó üzleti környezet és az új üzleti lehetőségek iránt,

- az új üzleti ötletek kialakulása és támogatása érdekében **elősegíti a hálózatépítést** például a következők révén: létrehozza a **mentorok európai hálózatát**, amely képzést, tanácsadást és gyakorlati útmutatást biztosít arra vonatkozóan, hogy a digitális kor milyen üzletvitelt igényel, valamint találkozókat szervez az érdekeltek számára, ahol megvizsgálhatják az új partnerségek kialakításának lehetőségét,
- **egyedi fellépéseket indít az internetes vállalkozók számára**, például: i. az induló vállalkozások európai partnersége a szakértelemmel, mentorálással, technológiával és szolgáltatásokkal összefüggő lehetőségek kiaknázása érdekében; ii. a vezető internetes vállalkozók klubja, hogy összehozza a világszínvonalú internetes vállalkozókat, és megerősítse az internetes vállalkozói kultúrát Európában; iii. az internetes vállalkozásgyorsítók európai hálózata; iv. együttműködés az európai befektetőkkel annak érdekében, hogy nőjön az induló internetes vállalkozásokhoz áramló kockázati tőke és közösségi finanszírozás; és v. az internetes tehetségek támogatása szabadon hozzáférhető online tanfolyamok⁴⁶ kialakulásának támogatásával, mentorálási platformok létrehozásával és készségfejlesztéssel,
- az új technológiákkal és piacokon elérhető siker érdekében, a digitális irányítási, tudományos és kreatív, vezetői és vállalkozói készségek fejlesztése céljából a digitális jártassággal összefüggő fellépések intenzívebbé tételével **erősíti a kompetenciákat és készségeket**.

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- fokozzák az induló digitális és internetes vállalkozásoknak nyújtott nemzeti és regionális támogatást, és segítsék elő a korai szakaszban lévő, induló technológiai vállalkozások alternatív finanszírozását, például IKT innovációs utalványrendszerekkel,
- ösztönözzék a vállalkozók hozzáférését a nyilvános vagy ágazati támogatású programok keretében gyűjtött nyílt adatokhoz vagy nagy adatmennyiségekhez, például az Europeana kulturális adatokhoz⁴⁷,
- támogassák a legtehetségesebb vállalkozókat, például úgy, hogy a legtehetségesebb diplomásokat arra ösztönzik, hogy pályafutásukat kezdjék induló vállalkozásnál,
- támogassák az olyan, aktuális szakpolitikai kezdeményezések gyors elfogadását, mint például az adatvédelmi reform vagy a közös európai adásvételi jogra irányuló javaslat, amelyek mérséklik a számítási felhők elterjedését gátló akadályokat az EU-ban,

⁴⁶ Lásd a következő példákat: <http://www.radicalsocientreps.org/>, <http://www.youtube.com/watch?v=iE7YRHxwoDs> és <http://www.academicmatters.ca/2012/05/the-massive-open-online-professor/>.

⁴⁷ A <http://europeana.eu> oldal egy, az Európai Bizottság támogatásával létrehozott kulturális portál, amelyen az Európa-szerte digitalizált könyvek, festmények, filmek, múzeumi kiállítási tárgyak és levéltári gyűjtemények milliói megtalálhatók.

- *biztosítsák, hogy az internetes és digitális vállalkozásokra fordítható uniós forrásokat – a vonatkozó szabályoknak és prioritásoknak megfelelően – a lehető legjobban használják fel.*

3.4. A vállalkozások könnyebb átruházása

Európában évente mintegy **450 000 cég és 2 millió alkalmazott kerül új tulajdonoshoz**. Az átruházás azonban akkora nehézségekbe is ütközhet, hogy **a becslések szerint minden évben megszűnik 150 000 vállalat és 600 000 munkahely**⁴⁸. Ennek a fő tényezői a szabályozási vagy adóterhek, az ilyen ügyletekhez szükséges előkészületek és átlátható piacok ismeretének hiánya, valamint a formalítások teljesítéséhez szükséges hosszú átfutási idők. Ezenkívül a társaság jogi formája (egyszemélyes társaság) és kora (különösen a három évnél fiatalabb vállalatok esetében) tovább növelik a sérülékenységet. Ezért **a legkisebb vállalkozásokat fenyegeti a leginkább az a veszély, hogy az átruházás nem sikerül.**

Az ilyen vállalkozások már működő vállalkozások bevezetett termékekkel, meglévő piacokkal és vevőkkel, így sokkal valószínűbb, hogy fennmaradnak, mint az új vállalkozások. A leendő vállalkozóknak tudniuk kell, hogy **egy működő vállalkozás megvásárlása vonzó alternatívája lehet az új cég alapításának. Az átruházást** mind a vállalkozását átadni kívánó vállalkozó, mind az átvevő számára **könnyebbé kell tenni.**

A családi vállalkozásokat az különbözteti meg, hogy a vállalkozást az egyik nemzedék a következő nemzedéknek adja át, egyben ez a legnagyobb kihívás is, amellyel szembe kell néznie. Egy családi vállalkozás átadására úgy kell tekinteni, mint a tulajdonjog átruházására, ahol a tulajdonjog nem egy likvid eszköz, hanem olyasmi, amit a család nemzedékeken át épített fel és fejlesztett, beleértve az értékeket, a hagyományokat és a know-how-t. Az Unióban az örökösödési és hagyatéki adókkal összefüggő különböző megközelítések különbözőségének terjedelme és mértéke azt mutatja, hogy még mindig sok a tennivaló a családi vállalkozások átadása jogi környezetének javítását illetően.

A vállalkozások átruházásának kérdésével már külön foglalkozott az **európai kisvállalkozói intézkedéscsomag (SBA)**⁴⁹ és az **európai kisvállalkozói intézkedéscsomag felülvizsgálata 2011-ben**⁵⁰, valamint „a Közösség növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni programjának végrehajtásáról – Vállalkozások átadása – Folyamatosság és megújulás” című, **2006. évi bizottsági közlemény**⁵¹.

Bár néhány európai országnak sikerült előrelépnie, és az átruházásokat elősegítő szabályozási keretet dolgoztak ki, még ezekben az országokban is **előfordulhat, hogy a vállalkozók közössége és az érdekeltek** (a szakmai szervezetek, ügyvédi irodák és a vállalkozók tanácsadói) **keveset tudnak** az átruházási lehetőségekről és a szükséges előkészületekről.

Mivel a vállalkozások sikeres átruházását gátló akadályok nagyjából helyi, regionális és nemzeti szinten találhatók, egyértelműen érdemes lehet összehasonlítani az Európa-szerte alkalmazott módszereket **a bevált gyakorlatok megosztása és olyan intézkedések meghozatala** céljából, amelyek **növelik a tájékozottságot a vállalkozások átruházásával, a vállalkozások átruházásának finanszírozására szolgáló különleges pénzügyi eszközökkel,**

⁴⁸ „Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy” (Üzleti dinamika: induló vállalkozások, vállalkozások átruházása és csődje) (2011)

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf

⁴⁹ COM(2008) 394 végleges. - „Gondolkozz előbb kicsiben!” Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag.

⁵⁰ COM(2011) 78 végleges. Az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag felülvizsgálata.

⁵¹ COM(2006) 117 végleges.

a jogi átalakulással (nevezetesen egy cég eladásának megkönnyítése érdekében részvénytársaság alapításának lehetőségével) és a vállalkozások átruházásához szükséges **átlátható piacokkal kapcsolatosan**⁵².

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *iránymutatásokat dolgoz ki arról, hogy melyek azok a leghatékonyabb programok és bevált gyakorlatok, amelyek megkönnyítik a vállalkozások átruházását, beleértve a vállalkozások piacának bővítésére és mélyítésére irányuló intézkedéseket, az Európában rendelkezésre álló programok feltérképezését és a vállalkozások határokon átnyúló átruházását gátló, még meglévő esetleges akadályok felszámolására irányuló javaslattételt. E célból a Bizottság szakértői munkacsoportot szervez a tagállamok képviselőinek részvételével, amelynek 2013-ban az lesz a célja, hogy leltárt készítsen, és elemezze az ezen a területen még fennálló akadályok okait, valamint az e korlátok felszámolására irányuló ajánlásokra és támogató intézkedésekre tegyen javaslatot.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *a vállalkozások átruházásáról szóló 2006-os bizottsági közleményt és „Az Európai Unión belüli határon átnyúló öröklés adóztatásával összefüggésben felmerülő akadályok kezelése” című 2011-es bizottsági közleményt⁵³ figyelembe véve javítsák a vállalkozások átruházására vonatkozó jogi, igazgatási és adóügyi rendelkezéseket,*
- *az alkalmazandó szabályok és prioritások szerint használják fel a meglévő európai alapokat a kis- és középvállalkozásoknak olyan vállalkozókra való átruházásának támogatására, akik azt tervezik, hogy folytatják az üzleti tevékenységet,*
- *javítsák a vállalkozások átruházásával összefüggő tájékoztatási és tanácsadó szolgáltatásokat, valamint fejlesszék a vállalkozások átruházásához kapcsolódó adatgyűjtést és nyomon követést,*
- *hatékonyan népszerűsítsék a vállalkozások átruházásának platformjait és piacait, valamint indítsanak kampányokat az életképes vállalkozások potenciális eladói és vevői tudatosságának növelésére,*
- *vegyék fontolóra az adóügyi szabályozás olyan szempontból történő felülvizsgálatát, hogy milyen hatást gyakorol egy olyan kis vagy közepes méretű családi vállalkozás likviditására, amelynek tulajdonjogát örökölték, anélkül, hogy ez negatívan befolyásolta volna a bevételeket.*

3.5. Sikert kovácsolni a bukásból: második esély a csődbe ment tisztességes vállalkozóknak

Egy dinamikus, egészséges piacnak az üzleti bukás ugyanúgy része, mint a vállalat alapítás. **A bizonyítékok azt mutatják, hogy a csőd az esetek túlnyomó többségében (96 %-ában)**

⁵² Az „Üzleti dinamika” tanulmány szerint például csak a felmérésben részt vevő tagállamok egyharmadában kínálnak külön pénzügyi termékeket az átruházások támogatására, és egy tucat tagállamban kevés vagy semmilyen mentorálás vagy képzés sem áll rendelkezésre a témában.

⁵³ A COM/2011/864 dokumentum és a hozzá kapcsolódó, 2011/856/EU ajánlás az öröklés kettős adóztatása tekintetében nyújtott adókedvezményről.

késedelmes fizetések sorozata vagy valamely más objektív probléma miatt következik be – más szóval ezek „becsületes bukások”, ahol a vállalkozó semmilyen csalást nem követett el⁵⁴. Számos csődtörvény azonban úgy kezeli a vállalkozókat, mintha csalást követtek volna el, és a vagyonbukottaknak bonyolult eljárásokon kell átesniük a rehabilitáláshoz. Néhány tagállamban az eljárás olyan hosszú ideig is eltarthat, hogy a vállalkozók fontolóra sem veszik egy másik üzleti vállalkozás indítását⁵⁵. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy a törvény életük részére vagy egészére megtiltja, hogy új vállalkozást indítsanak.

A korábbi vagyonbukottak még rehabilitáció után is meg vannak bélyegezve, és nehezen tudnak új vállalkozás indításához finanszírozást biztosítani. Ezért számos potenciális vállalkozó egyszerűen feladja, és fontolóra sem veszi, hogy újra próbálkozzon.

A kutatások ugyanakkor azt mutatják, hogy **az „újrakezdők” sikeresebbek és hosszabb ideig fennmaradnak, mint az átlagos induló vállalkozások; gyorsabban is növekednek, és több munkavállalót foglalkoztatnak**⁵⁶. Az üzleti bukás **nem jelenthet egy életre szóló büntetést**, amely megtilt minden jövőbeli vállalkozói tevékenységet, **hanem a tanulás és a fejlődés egy lehetőségeként kell rá tekinteni** – e nézőpontot ma már a tudományos kutatás terén tett előrelépés alapjaként fogadjuk el. Következésképpen a vállalkozók új generációjának ösztönzésére tett bármely lépés keretében meg kell nyugtatni a potenciális vállalkozókat, hogy ha az első ötletük nem is válik be, nem lesznek örökre eltiltva attól, hogy újra nekifussanak. A csődtörvényeknek ezért biztosítaniuk kell, hogy a hitelező vállalkozások gyorsan és hatékonyan benyújthassák és érvényesíthessék követeléseiket, ugyanakkor gyorsabb és olcsóbb eljárásokat kell bevezetni a vállalkozások megszüntetésére és a vagyonbukottak rehabilitálására.

A Bizottság tavaly decemberben közleményt fogadott el az üzleti kudarccal és a fizetőképtelenséggel kapcsolatos új európai megközelítésről⁵⁷, hogy vállalkozásbarátabb környezetet teremtsen, például a fizetőképtelenségre vonatkozó tagállami jogszabályok hatékonyságának javításával, beleértve a vagyonbukottak rehabilitálásának idősükségletét és költségét. Első lépésként a Bizottság ezzel egyidejűleg a fizetőképbelenségi eljárásról szóló rendelet modernizálására irányuló javaslatot⁵⁸ is elfogadott, amely biztosítani fogja a vállalatok megmentésére tett kísérlet határokön átnyúló elismerését, és a követelések másik tagállamban való benyújtásának lehetőségét is magában foglalja.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *nyilvános konzultációt indít annak érdekében, hogy megismerje az érdekeltek nézeteit az üzleti kudarccal és a fizetőképbelenséggel kapcsolatos új európai megközelítésről szóló közleményben meghatározott kérdésekről, többek között arról, hogy a becsületes vagyonbukottak második esélyt kapjanak, valamint a „rehabilitációhoz szükséges idő” lerövidítéséről és egységesítéséről.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

⁵⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0584:FIN:hu:PDF>

⁵⁵ Néhány tagállamban egy vállalkozás felszámolási eljárása körülbelül 1–2 évet vesz igénybe. További 3–9 év szükséges egy új vállalkozás elindításához.

⁵⁶ E. Stam, D. B. Audretsch és J. Meijaard: „Renascent Entrepreneurship” (Újraéledő vállalkozó szellem), Erasmus Research Institute of Management, 2006.

⁵⁷ COM(2012) 742 „Az üzleti kudarccal és a fizetőképbelenséggel kapcsolatos új európai megközelítés”.

⁵⁸ COM(2012) 744.

- *amennyiben lehetséges, 2013-ra legfeljebb három évre csökkentsék a csőd után egy tisztességes vállalkozó rehabilitálásához és tartozásának rendezéséhez szükséges időt*⁵⁹,
- *nyújtsanak támogató szolgáltatásokat a vállalkozásoknak a korai szerkezetátalakításhoz, tanácsot a csőd megelőzése érdekében és támogatást a kkv-knak a szerkezetátalakításhoz és az újrainduláshoz,*
- *biztosítsanak tanácsadói szolgáltatásokat a csődbe ment vállalkozóknak a tartozások kezeléséhez, valamint a gazdasági és társadalmi integráció elősegítéséhez, továbbá dolgozzanak ki programokat az „újrakezdők” mentorálására, képzésére és üzleti hálózataik építésére.*

3.6. Adminisztratív terhek: világosabb és egyszerűbb szabályok

A vállalkozók kell legyenek a „szokásos ügyfelek”, akikhez a közigazgatási rendszerek az eljárási követelményeiket viszonyítják, az európaiak közel háromnegyede azonban a bonyolult adminisztráció miatt túl nehéznek tartja a saját vállalkozás indítását⁶⁰. Még ennél is többen panaszkodtak a vállalkozás vezetésére rótt szigorú szabályozási terhek miatt. Ennek tudatában a Bizottság 2007-ben cselekvési programot fogadott el annak érdekében, hogy 2012 vége előtt 25 %-kal csökkentse az uniós jogszabályokból fakadó bürokratikus terheket⁶¹. A Bizottság 2011 novemberében jelentést fogadott el „A kkv-k szabályozási terheinek minimálisra csökkentése – Az uniós szabályozás hozzáigazítása a mikrovállalkozások szükségleteihez” címmel⁶², amely a hatóságoknak való jelentéstétel adminisztratív terhein túl a szabályozási terhek sokkal szélesebb körét vizsgálta, és bevezette a fordított bizonyítási terhet minden új szabályozási teher esetében. Ezenkívül a Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy eredményesebben konzultál a kisebb vállalkozásokkal, és éves eredménytáblát fogad el a tagállamokban folyó végrehajtás terén elért előrehaladásról.

A Bizottság a célként kitűzött 25 %-nál nagyobb mértékű csökkenést eredményező javaslatokat terjesztett elő. Az uniós jogalkotó a vállalkozások számára 30,8 milliárd EUR éves megtakarítást jelentő intézkedéseket fogad el. Ez a 123,8 milliárd EUR-ra becsült szabályozási terhek 25 %-a. A terhek további 5,5 %-os csökkenését lehetne elérni, ha az Európai Parlament és a Tanács elfogadná a Bizottság által előterjesztett további javaslatokat.

Jelentős megtakarítás történt az **adó jog** (átállás a papíralapú számlákról az elektronikus számlákra) és a társasági jog területén (a mikrovállalkozások mentesítése egyes, a pénzügyi

⁵⁹ A Versenyképességi Tanács 2011. májusi ülésén elfogadott következtetéseknek megfelelően.

⁶⁰ Az Európai Bizottság 354. számú, „Vállalkozás” című Eurobarométer gyorsfelmérése.

⁶¹ Az Európai Unióban a vállalkozásokra háruló szükségtelen adminisztratív terhek megszüntetésére irányuló cselekvési program meghatározta azokat a kiemelt területeket, amelyekben az uniós jogszabályokból, ezen belül az említett jogszabályokat végrehajtó vagy átültető nemzeti jogszabályokból fakadó adminisztratív terhek mintegy 80 %-a jelentkezik. A független tanácsadó szerepét betöltő Stoiber-csoporttal együttműködve több száz módosítási javaslat született, amelyek már eddig is több mint 40 milliárd EUR éves megtakarítást eredményeztek a vállalkozások számára. A javaslatok többek között a mezőgazdaság, a környezetvédelem és a halászat, valamint a társasági jog, az adózás, a statisztika, az élelmiszer-biztonság és a gyógyszeripar területére vonatkoztak. A megtakarításhoz a legnagyobb mértékben az adó jog (átállás a papíralapú számlákról az elektronikus számlákra), valamint a társasági jog (a mikrovállalkozások mentesítése a mérleggel kapcsolatos egyes rendelkezések és a közzétételi kötelezettségek alól) járult hozzá.

⁶² COM(2011) 803 és Közlemény a célravezető uniós szabályozásról, lásd: http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_hu.htm.

beszámolási kötelezettségekre vonatkozó rendelkezések alól). Például a számlázási irányelv⁶³ kimondta, hogy a papíralapú és elektronikus számlákat egyenlően kell kezelni, és a tagállamok már nem írhatnak elő egy bizonyos technológiát az elektronikus számlázásra⁶⁴. A tagállamokban előrelépés történt a **vámjogszabályok** korszerűsítése és a kkv-k statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségeinek csökkentése terén, valamint a különféle területek széles skáláján⁶⁵.

A szükségtelen vagy túlzott mértékű szabályozási terhek csökkentése továbbra is a Bizottság politikai napirendjének kiemelt kérdése. E célból – a tagállamokban tartott konferenciákon túl – 2012. október 1-jén nyilvános konzultáció kezdődött a **tíz legnagyobb terhet jelentő uniós jogszabály** meghatározása érdekében⁶⁶. A Bizottság a mélyrehatóbb elemzések mellett e konzultáció eredményeit is figyelembe fogja venni annak értékelésekor, hogy egyes területeken szükség van-e az uniós szabályozás felülvizsgálatára.

A vállalkozások szabályozási kötelezettségeinek világosnak és egyszerűnek kell lenniük. Az egyértelmű jogi keretek a közegészség, a közbiztonság, a munkahelyi egészség és biztonság és a környezet védelme mellett az egyenlő versenyfeltételeket, a tisztességes és szabad versenyt, az üzleti biztonságot és a piac kiszámíthatóságát is biztosítják. Az intelligens szabályozás az innovációt is ösztönzi, aminek köszönhetően az európai vállalatok vezető helyet töltenek be a kulcsfontosságú technológiák és szolgáltatások tekintetében. Mindazonáltal a párhuzamos vagy nem összehangolt engedélyezést ki kell küszöbölni. A belső piacon folyó üzleti tevékenységek esetében pedig meg kell szüntetni az olyan terhes alaki követelményeket, mint például a nyilvános dokumentumok (pl. vállalati elszámolások) hitelességének bizonyítására vonatkozó kötelezettség.

Ki kell küszöbölni vagy – amennyire csak lehetséges – **csökkenteni kell a bürokráciát valamennyi vállalkozás, de különösen a mikrovállalkozások, köztük az egyéni vállalkozók és a szabadfoglalkozásúak számára,** akiket kisebb méretük, valamint humán- és pénzügyi erőforrásaik korlátozott volta miatt különösen érzékenyen érintenek a bürokratikus terhek. Ugyanakkor fel kell számolni a szabad foglalkozások gyakorlását gátló, még meglévő szükségtelen és indokolatlan akadályokat.

A közbeszerzések területén a kkv-kat és a határokon átnyúló ajánlattevőket akadályozzák az adminisztratív követelmények (pl. igazoló dokumentumok benyújtása), az információszerzéssel kapcsolatos problémák és az ajánlatkérő szervek esetenként aránytalan követelményei. A közbeszerzési szerződést elnyerő kkv-k részaránya nem változott lényegesen 2002 óta. A legjelentősebb tényező, amely a kkv-k részvételét befolyásolja, a szerződés nagysága: a kkv-k nem rendelkezik megfelelő kapacitással ahhoz, hogy nagy közbeszerzési szerződésekre tegyenek ajánlatot, vagy megfeleljenek azok követelményeinek, és úgy tűnik, hogy általában a 300 000 EUR feletti szerződések meghaladják a kapacitásukat.

⁶³ A Tanács 2010. július 13-i 2010/45/EU irányelve a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelvnek a számlázás szabályai tekintetében történő módosításáról.

⁶⁴ A becslések szerint a megtakarítás középtávon mintegy 18 milliárd EUR lenne, ha valamennyi vállalkozás áttérne az elektronikus számlázásra.

⁶⁵ A legjobb gyakorlatok összefoglaló ismertetését lásd az adminisztratív terhek csökkentésével foglalkozó magas szintű munkacsoport által elfogadott, „Európa jobban is teljesíthet” című jelentés (2011. november) részletes mellékleteiben, mely dokumentum a következő internetcímen olvasható: http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_terhek/best_practice_report/docs/BP_report_SIGNAL_TURE_en.pdf

⁶⁶ Konzultáció: „Melyik az a tíz uniós jogszabály, amely a legnagyobb terhet rója a kkv-kra?” http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-new/index_hu.htm.

A meghatározott küszöbértékeket meghaladó összértékű szerződések esetében a tételekre bontás növelheti azon szerződések számát, amelyekre kkv-k is ajánlatot tudnak tenni.

A Bizottság továbbá azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a munkaügyi jogszabályok egyszerűsítésével és rugalmas munkafeltételek, többek között a csökkentett munkaidőben való foglalkoztatás kidolgozásával folytassák a munkaerőpiac modernizálását⁶⁷.

Ezenkívül biztosítani kell a vállalkozások számára, hogy számíthassanak **szakértői tanácsadásra és segítségnyújtásra**, amennyiben belső piaci jogszabály helytelen alkalmazásával szembesülnek; ez olyan terület, ahol a Bizottság hálózata (SOLVIT) már 10 éve tevékeny szerepet játszik.

A vállalkozók számára emellett biztosítani kell egy olyan „egyablakos” kapcsolattartó pontot, ahol átfogó tájékoztatást kaphatnak az engedélyekről, a közigazgatási eljárásokról, a pénzügyi kérdésekről és az állami támogatásokról. El kell terjeszteni az olyan, vállalkozókat szolgáló egyablakos ügyintézési rendszereket, mint például a „Barcelonactiva”, amely 2011-ben elnyerte az Európai vállalkozástámogató díjat. Emellett a Bizottság nemrégiben elindította az új „Európa Önökért” portált, ezen pedig szerepel egy olyan, **egységes hozzáférési pont, amelyen keresztül elérhetők az uniós pénzügyi eszközök**⁶⁸. Több igazgatási eljárást kell online elérhetővé tenni a vállalkozások számára, még a határokon átnyúlóan is. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a szolgáltatási irányelv értelmében kialakított egyablakos ügyintézését további eljárásokra is terjesszék ki, alkalmazzák az üzleti életciklust követő módszert, továbbá tegyék a rendszert többnyelvűvé és felhasználóbarátabbá.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *továbbra is erőteljesen törekszik arra, hogy a javasolt uniós jogszabályokban csökkenjenek a szabályozási terhek, különösen azokon a területeken, ahol a terhek a legsúlyosabbak,*
- *meghatározza, hogy a tíz legnagyobb terhet jelentő területen miként fogja felülvizsgálni és módosítani az uniós szabályozást a szükségtelen vagy túlzott terhek csökkentése érdekében, olyan jogalkotási kezdeményezésekre is javaslatot fog tenni, amelyek más területeken csökkentik az adminisztratív terheket, mint például az elektronikus számlázás támogatása a közbeszerzés területén és a vállalkozás megkönnyítése az egységes héa-bevallás révén*⁶⁹,
- *olyan jogalkotási javaslatot terjeszt elő, amely eltörli a kkv-k által az egységes piacon határon átnyúló üzleti tevékenység folytatásához benyújtandó nyilvános dokumentumok terhet jelentő hitelesítési követelményét,*
- *munkacsoportot hoz létre annak értékelésére, hogy a szabadfoglalkozású vállalkozóknak milyen sajátos szükségleteik vannak olyan kérdésekkel kapcsolatban,*

⁶⁷ „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé”, 2012.4.18., COM(2012) 173 végleges. Lásd még „Az első alkalmazott” szakértői csoport „A növekedés akadályai – Az első alkalmazott felvétele” című jelentését, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/first_EMP/1st_EMP_en.pdf.

⁶⁸ Ez a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájárulásának javítására szolgáló bizottsági cselekvési terv eredménye, (COM(2011) 870 végleges).

⁶⁹ A Bizottság 2013. évi munkaprogramja (COM(2012) 629 végleges).

mint például az egyszerűsítés, a tevékenység nemzetközivé tétele vagy a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés,

- *figyelemmel kíséri a szolgáltatási irányelv értelmében létrehozott egyablakos ügyintézési pontokkal kapcsolatos előrehaladást, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy vállalkozásorientáltabb megközelítést kövessenek,*
- *intézkedik annak érdekében, hogy több vállalkozás kapjon segítséget a SOLVIT hálózat révén, ha az egységes piacon a hatóságok megsértik jogait. Az Enterprise Europe Network segítséget nyújt a vállalkozásoknak annak érdekében, hogy azok ténylegesen hozzáférhessenek a SOLVIT hálózathoz, és használhassák azt. Az átláthatóság és a hozzáférhetőség biztosítása, valamint a több helyen is tárolt és az elavult információk elkerülése érdekében ellenőrzi az uniós szinten a vállalkozók rendelkezésére álló összes forrást.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *2015 végéig egy hónapra csökkentsék a vállalkozói tevékenység megkezdéséhez szükséges engedélyek megszerzésének időigényét⁷⁰,*
- *2013-ra maradéktalanul hajtsák végre „A legjobb gyakorlatok európai kódexe a kkv-k közbeszerzési eljárásokban való részvételének megkönnyítéséről” című dokumentumban foglaltakat,*
- *a munkaügyi jogszabályok egyszerűsítésével és rugalmas munkafeltételek, többek között a csökkentett munkaidőben való foglalkoztatás kidolgozásával folytassák a munkaerőpiac modernizálását⁷¹,*
- *az egyablakos ügyintézés terjesszék ki további eljárásokra, továbbá tegyék felhasználóbarátabbá,*
- *valósítsák meg az egyablakos ügyintézés a vállalkozók számára, hogy egy helyen elérhető legyen valamennyi, az üzletet támogató szolgáltatás, ideértve a mentorálást, a hagyományos és nem hagyományos finanszírozáshoz való hozzáférés megkönnyítését és az ezzel kapcsolatos tanácsadást, az „üzleti inkubátorokhoz” és a „vállalkozásgyorsítókhoz” való hozzáférést, valamint a fiatal vállalkozások korai szakaszban való nemzetközivé válásához nyújtott támogatást, valamennyi érdekelt felet – köztük az oktatási és képzési szolgáltatókat is – vonják be annak érdekében, hogy partnerségi szemlélet alakuljon ki.*

⁷⁰ A 2010-es *Business Dynamics* (Üzleti dinamika) című tanulmány megállapította, hogy a felmérésben részt vevő 33 országból 7-ben lehetett 30 napon belül megszerezni az összes szükséges engedélyt az öt mintatársaságra.

⁷¹ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_hu.pdf, 10. oldal.

4. 3. PILLÉR – PÉLDAKÉPEK ÁLLÍTÁSA ÉS MEGHATÁROZOTT CSOPORTOK MEGSZÓLÍTÁSA

4.1. Új felfogás: a vállalkozók mint példaképek

Európában korlátozott a közismert vállalkozói sikertörténetek száma. Ez annak tudható be, hogy a vállalkozást nem ismerik el mint preferált szakmai pályafutást. Európában a „vállalkozó” ritkán szerepel a kívánatos foglalkozások listájának élén. Noha a vállalkozók munkahelyeket teremtenek és a gazdaság hajtómotorjai, sikereik nem szerepelnek példaképként a médiában. Ezért a fiatalok meglehetősen alacsonyan rangsorolják a vállalkozói pályát a vonzó foglalkozások között, ez pedig visszatartó erejű azok számára, akik esetleg vállalkozóvá szeretnének válni.

A vállalkozói kultúra megváltoztatásának ezért fontos eleme **a vállalkozók megítélésének megváltoztatása** a vállalkozók eredményeinek, társadalmi értéküknek, valamint az új vállalkozás alapítása vagy egy vállalkozás megvásárlása mint karriercél nyújtotta lehetőségek **gyakorlati és pozitív kommunikációjával**. Ennek eléréséhez fokozni kell a példaképek ismertségét, figyelembe véve a vállalkozói profilok és a sikerhez vezető utak sokféleségét. A vállalkozói életpálya kihívásaira és szépségeire vonatkozó egyértelmű és meggyőző információk ellensúlyozhatják a negatív benyomásokat. A vállalkozói forradalom kialakulásához ezért alapvető, hogy szélesebb körű nyilvános vita folyjon, különösen a médiában. A köz- és magánintézményeket ösztönözni kell, hogy hangsúlyozzák a vállalkozók társadalmi és gazdasági jelentőségét, de nemcsak mint választható életpályáét, hanem rendkívüli nemzeti, európai és nemzetközi érdekű ügyként is.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *a „kkv-k hete” keretében Európa-szerte bevezeti az „EU vállalkozói napját” a középfokú oktatás utolsó évét végző tanulók számára. A rendezvények sorában lehetnek találkozók vállalkozókkal, esettanulmányok, előadások, szemináriumok és „vállalati nyílt napok”.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *fokozzák a vállalkozást népszerűsítő tevékenységeket, és nevezzenek ki ismert vállalkozókat a vállalkozók nemzeti képviselőjének, hogy országukban ők legyenek a „vállalkozás arca”. Az lesz a szerepük, hogy növeljék a vállalkozás megbecsülését a társadalomban, hangsúlyozzák a vállalkozói készségek és tapasztalatok oktatás keretében való fejlesztésének jelentőségét, és felhívják a figyelmet a vállalkozói tevékenységre mint lehetséges életpályára,*
- *nemzeti vagy helyi üzleti támogatási rendszereikben vegyék jobban figyelembe a különféle üzleti modelleket és jogi státuszokat, valamint fejlesszék a szociális vállalkozói oktatást és képzést.*

4.2. Új horizontok: a nők, az idősek, a migránsok, a munkanélküliek és a fiatalok megszólítása

A vállalkozók és különösen az induló vállalkozások alapítói között alulreprezentált demográfiai csoportok a fiatalok, a nők, a fogyatékkal élők és/vagy a migránsok. Európának meg kell teremtenie számukra a vállalkozáshoz vezető utakat, hogy munkahelyet teremtsen

számukra, társadalmi és gazdasági szempontból megerősítse őket, valamint kiaknázza kreatív és innovatív képességeiket. Ezeknek az utaknak a tanácsok és tájékoztatás adása és fogadása tekintetében alkalmazkodniuk kell a különböző csoportok igényeihez, elvárásaihoz és normáihoz. Az intézkedéseknek olyan egységes támogatási rendszeren kell alapulniuk, amely előmozdítja a humántőkét, és pénzügyi támogatást biztosít. Az egyes csoportok igényeihez igazított egyedi tevékenységek mellett a csoportoknak mind részt kell venniük az oktatási és képzési szolgáltatókkal, az ifjúsági szervezetekkel, a legfontosabb üzleti tanácsadókkal és a pénzügyi intézményekkel partnerségben kialakított és kínált vállalkozói képzés programokban.

4.2.1. Nők

A nők a teljes európai népesség 52 %-át teszik ki, az összes uniós önálló vállalkozónak és vállalkozást alapítónak azonban csak az egyharmadát alkotják⁷². **Így a nők nagy vállalkozói potenciált képviselnek Európában.** Vállalkozás alapítása és működtetése esetén a nőknek több nehézséggel kell szembenéznük, mint a férfiaknak, különösen a finanszírozáshoz való hozzáférés, a képzés, a hálózatépítés, valamint az üzleti tevékenység és a család összeegyeztetése terén⁷³.

A lehetséges női vállalkozók figyelmét fel kell hívni az üzleti támogató programokra és a finanszírozási lehetőségekre.

A Bizottság 2009-ben hozta létre a női vállalkozók képviselőinek európai hálózatát, hogy ösztönző példaképekül szolgáljanak a lehetséges női vállalkozók számára. Ezt 2011-ben a női vállalkozókat támogató mentorok európai hálózata követte, melynek tagjai önkéntes tanácsadást végeznek az új vállalkozást indító és működtető nők körében. 2012-ben a Bizottság javaslatot tett arra, hogy a tőzsdén jegyzett vállalatok javítsák a nemek közötti egyensúlyt igazgatótanácsaikban. Bár az igazgatótanács tagok más képességeket és készségeket igényel, mint a vállalkozói státusz, még több vezetői pozíciót betöltő nő példaképekül szolgálhatna általában a többi nő számára. Ha több, szakmájában sikeres nő válna ismertté, az arról győzné meg a többi nőt, hogy nekik is van esélyük arra, hogy sikeresek legyenek a munkaerőpiacon.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó jogszabályok, különösen a 2010/41/EK irányelv⁷⁴ hatékony végrehajtása is tovább ösztönzi a nők vállalkozó kedvét.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *létrehoz egy egész Európára kiterjedő online mentori, tanácsadói, oktatási és üzleti hálózati platformot a női vállalkozók számára, amelyen online elérhetővé válnak a jelenlegi nemzeti képviselői és mentori hálózatok, bővül kínálatuk, szélesebb rétegeket érnek el, valamint a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjének ösztönzése révén nemzeti és regionális szinten támogatják a női vállalkozókat.*

⁷² Eurostat, „Statistics in focus: the entrepreneurial gap between men and women” (Fókuszban a statisztika: a férfi és női vállalkozók közötti szakadék) (30/2007).

⁷³ Lásd pl.: O. Bekh, ETF, *Women's Entrepreneurship Development* (A női vállalkozói tevékenység fejlesztése), szakpolitikai tájékoztató (2012); A. Lesina, F. Lotti, *Do Women Pay More for Credit? Evidence from Italy* (A nők drágábban jutnak hitelhez? Bizonyítékok Olaszországból), NBER munkadokumentum (2008); *Women in business and decision-making* (A nők az üzleti életben és a döntéshozatalban), Eurochambres (2004).

⁷⁴ HL L 180., 2010.7.15., 1. o.

A Bizottság felkéri a tagállamokat arra, hogy:

- *dolgozzanak ki és hajtsanak végre olyan, a nők vállalkozói tevékenységét szolgáló nemzeti stratégiákat, amelyek célja a nők által irányított vállalatok részarányának növelése,*
- *gyűjtsenek adatokat nemek szerinti bontásban, és évente készítsenek jelentést a női vállalkozók országos helyzetéről,*
- *tartsák fenn és bővítsék a női vállalkozók képviselőinek és a női vállalkozókat támogató mentorok meglévő hálózatait,*
- *az EMVA, az ERFA és az ESZA keretében rendelkezésre álló támogatási lehetőségeket teljes mértékben kihasználva hajtsanak végre olyan szakpolitikákat, amelyek a gyermekek és az idős hozzátartozók megfelelő és megfizethető gondozásának megteremtésével lehetővé teszik a nők számára, hogy megfelelő egyensúly teremtsenek a szakmai és a magánélet között.*

4.2.2. *Idősek*

Az idősek a vállalkozói tevékenység értékes erőforrásai. 1990 és 2010 között Európában 32,1 %-ról 36,5 %-ra nőtt az 50 évnél idősebb polgárok aránya, és a következő évtizedekben várhatóan emelkedni fog az európai népesség életkormediánja. Minden évben egyre több jól képzett és nagy tapasztalatokkal rendelkező felnőtt vonul nyugdíjba, eddig azonban a társadalom nem volt innovatív a tekintetben, hogy mivel foglalja le őket és miként hasznosítsa a szakértelmüket és képességeiket. A mind a vállalkozások alapításába, mind az új és a meglévő vállalkozók támogatásába való bevonásuk maximalizálná a tapasztalataik kiaknázását, amely a nyugdíjba vonulással egyébként elveszne, ösztönözné a nemzedékek közötti tanulást, valamint biztosítaná a tudásátadást.

A hosszabb és egészségesebb élet következtében kezdenek megváltozni a nyugdíjba vonulás hagyományos modelljei és a kapcsolódó választási lehetőségek. Azoknak az időseknek, akik életükben először vállalkozást szeretnének alapítani, a meglévő támogató szolgáltatások teljes körében részesülniük kell.

Az idős vállalkozók a többi vállalkozó számára is értékes erőforrást jelentenek. A nyugalmazott üzletemberek olyan értékes ismeretekkel és tapasztalattal rendelkeznek, amelyek egy tapasztalatlan alapító számára megkönnyíthetik a társaság alapítását és működtetését. Ez a tudás értékes európai szellemi tőke, amelyet a lehető legjobban ki kell aknázni. Európa ötletet meríthet az olyan programokból, mint az írországi „Senior Enterprise” vagy a franciaországi „Maillages” program, amelyek arra ösztönzik a motivált időseket, hogy vállalkozások önkéntes mentorai, lehetséges vevői vagy befektetői vagy ideiglenes vezetői legyenek, hogy átmeneti segítséget nyújtsanak a sebezhető induló vállalkozásoknak vagy az átalakulóban lévő vállalkozásoknak⁷⁵.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

⁷⁵ További példa arra, hogy mit lehet elérni, egy egyesült államokbeli székhelyű szervezet, a nyugdíjas vezetők szolgálata (Service Corps of Retired Executives, SCORE), amely 13 000 önkéntesből álló hálózatot hozott létre, akiknek a szakértő tanácsai révén 2011-ben 67 000 munkahely jöhetett létre.

- *elősegíti a bevált gyakorlatok cseréjét, ezzel lehetővé teszi, hogy az idős vezetők és vállalkozók mentorálhassák az új vállalkozókat, valamint támogatja a vállalkozók közötti kölcsönös és generációk közötti mentorálást az olyan létfontosságú készségek átadása érdekében, mint az IKT-jártasság vagy az idősek tapasztalatai.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *támogassák azokat az idős vállalkozókat, akik érdeklődnek az iránt, hogy átadják szaktudásukat az új vállalkozóknak, és hozzák össze az idős vállalkozókat a tapasztalatlan vállalkozókkal annak érdekében, hogy a készségek szélesebb skálájával rendelkező csapatokat alakítsanak ki,*
- *gondoskodjanak arról, hogy az idős vállalkozók és a nyugdíjas vezetők részvétele a projektekben összeegyeztethető legyen a nyugdíjfeltételeikkel.*

4.2.3. Migráns vállalkozók

1995 és 2005 között, a Szilícium-völgyben az induló vállalkozások 52 %-át bevándorlók alapították, és sikere nagy részét Izrael is a bevándorló lakosságnak köszönheti. **Az OECD szerint a migránsok vállalkozóbb kedvűek, mint a helybeliek, és a kis vagy közepes méretű céggel rendelkező, máshol született vállalkozók 1,4–2,1 további munkahelyet teremtenek⁷⁶.** Európában a migránsok a potenciális vállalkozók fontos bázisát jelentik. Napjainkban azonban az európai migránsok vállalkozásai főként olyan mikrovállalkozások, amelyek nem vagy csak nagyon kevés alkalmazottat foglalkoztatnak. Ezek a vállalkozások az árbevétel és a nyereség tekintetében is kicsik a belföldi vállalkozásokkal összehasonlítva. A szakképzett migráns lakosság gyakran ütközik jogi akadályokba, illetve szembesül a munkaerőpiac és a karrierlehetőségek korlátozott voltával, ami az önfoglalkoztatás felé tereli. Azt is meg kell jegyezni, hogy egyes harmadik országok migrációs politikája különösen vonzó, és megkönnyíti a vállalkozók bevándorlását. A kevésbé képzett migránsok sérülékenyebb csoportjaival szintén foglalkozni kell. Annak ellenére, hogy a migránsok nagyobb arányban alapítanak üzleti vállalkozásokat, mint a lakosság többi része, gyakrabban meg is bukhatnak az információk, a tudás és a nyelvi készségek hiánya miatt⁷⁷.

Az EU nyíltan elismerte, hogy a migráns vállalkozók kiemelt mértékben hozzájárulhatnak a fenntartható növekedéshez és foglalkoztatáshoz. A harmadik országbeli állampolgárok integrációjának európai programja⁷⁸ hangsúlyozza, hogy a migránsok vállalkozóként fontos szerepet töltenek be, és kimondja, hogy „kreativitásukat és innovációs képességüket is erősíteni kell”. Fontos, hogy az Európában a vállalkozói szellem ösztönzésére irányuló szakpolitikák teljes mértékben figyelembe vegyék e csoport vállalkozói potenciálját. A kék kártyáról szóló irányelv⁷⁹ alapján már lehet alkalmazni magasan képzett harmadik országbeli állampolgárokat. A tagállami és uniós politikákban azt is fontolóra kell venni, hogy a szakképzett migránsokban milyen potenciál rejlik a vállalkozások alapítása és a

⁷⁶ OECD(2010), *Open for Business; Migrant Entrepreneurship in OECD Countries* (Nyitottság az üzletre; Migráns vállalkozók az OECD országokban), OECD Publishing, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264095830-en>.

⁷⁷ Rath, J., Eurofound (2011), *Promoting ethnic entrepreneurship in European cities* (Az etnikai vállalkozások előmozdítása az európai városokban), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, Európa, amely a következő internetcímen érhető el: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/38/en/2/EF1138EN.pdf>.

⁷⁸ COM(2011) 455 végleges és SEC(2011) 957 végleges.

⁷⁹ A Tanács 2009/50/EK irányelve.

munkahelyteremtés tekintetében. A támogatási intézkedéseknek és a politikai kezdeményezéseknek különösen olyan tehetséges, leendő vállalkozókat kellene vonzaniuk, akik európai központtal rendelkező globális vállalatokat kívánnak alapítani.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *a tagállamokban többek között a helyi hatóságok által kidolgozott legjobb gyakorlatok alapján szakpolitikai kezdeményezéseket javasol a migráns vállalkozók vonzására, és a vállalkozói tevékenység megkönnyítésére a már az Unióban tartózkodó vagy a vállalkozásalapítástól eltérő okokból érkező migránsok körében,*
- *elemzi annak lehetőségét, hogy olyan jogszabályra tegyen javaslatot, melynek célja, hogy megszüntesse a vállalkozásalapítás jogi akadályait és tartós engedélyt adjon a képzett bevándorló vállalkozóknak.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *számolják fel a legális migráns vállalkozók vállalkozásalapítását gátló jogi akadályokat, például fontolóra véve olyan kezdeményezéseket, miszerint a képzett bevándorló vállalkozóknak vagy az európai egyetemi szintű intézményben diplomát szerző bevándorlóknak olyan tartós engedélyt adnának, amely lehetővé teszi számukra, hogy Európában vállalkozást alapítsanak, és amely meghosszabbítható, ha a munkahelyteremtés, a forgalom vagy az új finanszírozási források tekintetében előzetesen meghatározott feltételek teljesülnek.*
- *könnyítsék meg az információkhoz való hozzáférést és a hálózatépítést a migráns vállalkozók és a leendő migráns vállalkozók számára például megfelelő tájékoztató központok létrehozásával a migránsok által sűrűn lakott területeken.*

4.2.4. Munkanélküliek, különösen a fiatalok

Tekintve a munkanélküliek jelentős számát Európa-szerte, a vállalkozást támogató programokat kell megvalósítani, hogy a munkanélküliségből kivezető útként ösztönözzék az üzleti vállalkozások létrehozását⁸⁰. Kevés vállalkozásfejlesztési támogatási rendszer irányul kifejezetten a munkanélküli fiatalokra⁸¹.

Valamennyi vállalkozásfejlesztési támogatásnak részét kell, hogy képezze a tájékoztatás jelzése és linkek biztosítása a támogató szolgáltatásokhoz és tanácsadáshoz, valamint az üzleti tanácsadáshoz (coaching) és mentoráláshoz. Az ilyen támogatás kiterjedhet bizonyos készségek biztosítására is (pl. a lehetőségek felismerése, üzleti tervezés, pénzügyi menedzsment, értékesítés és forgalmazás), amelyeket akár informálisan (pl. a mentorálási rendszerben), vagy formálisabban, tanfolyamon való részvétellel lehet elsajátítani. A támogatásnak a legnagyobb potenciállal bíró csoportokra kell irányulnia (például szakképzett munkanélküliek, nők és fiatalok), és a foglalkoztatási szolgálatok, a vállalkozásokat támogató szervezetek és a finanszírozást nyújtók szoros együttműködésén kell alapulnia. A cél segítséget nyújtani ahhoz, hogy a munkanélküliek hatékonyan önfoglalkoztatóvá váljanak, növelni a vállalkozásuk fenntarthatóságát, valamint testre szabni a támogatást az olyan

⁸⁰ „A fiatalok bevonása a foglalkoztatásba”, COM (2012) 727.

⁸¹ Lásd különösen az Európai Bizottság–OECD szakpolitikai tájékoztatót a fiatalok vállalkozói tevékenységéről Európában, amely az alábbi internetcímen érhető el: http://ec.europa.eu/youth/news/20120504-youth-entrepreneurship-employment_en.htm.

csoportok esetében, amelyek kiegészítő erőforrásokat igényelhetnek, például a fiatalok vagy azok, akiket nem az üzleti támogatás hagyományos csatornáin keresztül lehet a legjobban elérni.

Általában is figyelmet kell fordítani a munkanélküliekre, különösen azokra, akik már rendelkeznek olyan készségekkel és kompetenciákkal, amelyeket üzleti tanácsadással és mentorálással önálló vállalkozói tevékenységgé lehet alakítani.

A Bizottság a következő lépéseket fogja tenni:

- *2014-ben a társadalmi változás és innováció program keretében elindítja a leendő mikrofinanszírozási eszközt, amely a kiszolgáltatott csoportokat fogja szolgálni, többek között olyan személyeket, akik már elvesztették, vagy akiket az a veszély fenyeget, hogy elvesztik munkahelyüket, vagy akik számára nehézséget jelent a munkaerőpiacra való belépés vagy visszatérés.*
- *az Európai Szociális Alap révén technikai segítséget nyújt többek között a vállalkozást indító fiatalokat és a szociális vállalkozókat támogató rendszerek létrehozásához,*
- *2013 júniusában a Progress mikrofinanszírozási eszközzel összefüggésben fórumot szervez a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozás terén érintettek számára azzal a céllal, hogy a helyi pénzügyi közvetítő szervezeteket a vállalkozói tevékenység támogatására ösztönözze a zöld gazdaságban,*
- *a vállalkozásról szóló 2013-as éves jelentésben, amelyet az OECD-vel közösen dolgoz ki, a munkanélküliek számára elemzi a vállalkozói tevékenység helyzetét. A jelentés elemzi a jelenlegi helyzetet, példákat mutat be a kérdés megoldása tekintetében bevált gyakorlatokra, és releváns szakpolitikai ajánlásokra tesz javaslatot,*
- *elemzi a „Self-employment and entrepreneurship: the contribution of Public Employment Services to job creation” (Önfoglalkoztatás és vállalkozás: az állami foglalkoztatási szolgálatok szerepe a munkahelyteremtésben) című tanulmány eredményeit, és 2013 júniusában tájékoztató rendezvényt szervez az állami foglalkoztatási szolgálatok számára.*

A tagállamokat felkéri a következőkre:

- *teremtsenek kapcsolatot az állami foglalkoztatási szolgálatok és az üzleti támogatási szolgáltatások, valamint a (mikro)finanszírozást nyújtó szolgáltatók között, hogy segítséget nyújtsanak a munkanélkülieknek abban, hogy megtalálják a vállalkozáshoz vezető utat,*
- *törekedjenek a munkanélküliség problémájának megoldására olyan, a munkanélküli fiataloknak szervezett üzleti képzési programoknak az ifjúsági és egyéb szervezetekkel, legfontosabb üzleti tanácsadókkal és pénzügyi intézményekkel partnerségben történő kidolgozásával, amelyek világosan meghatározott szakaszokból állnak (a profil meghatározása, tervezés, beindítás, konszolidáció és növekedés), és minden egyes szakaszban változó összetételű szolgáltatásokat*

(tanácsadás, képzés és képesítés, mentorálás és mikrohitelhez való hozzáférés) kínálnak,

- *indítsanak aktív munkaerő-piaci programokat, amelyek valamennyi munkanélkülinek pénzügyi támogatást nyújtanak vállalkozás indításához,*
- *az oktatási és képzési rendszerekkel együttműködésben és a különböző tagállamokban sikeresnek bizonyult modellek alapján – a második esélyt jelentő oktatás iránti elkötelezettség jeleként – hozzanak létre és működtessenek vállalkozói oktatási rendszereket a munkanélküliek számára, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy vállalkozóként (újból) belépjenek az üzleti életbe.*

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A jelenlegi gazdasági válságban **a fiatal, új vállalkozások kulcsfontosságú tényezők abban, hogy Európában a foglalkoztatás növekedésével párosuló fellendülés következzen be.** A vállalkozásalapítás alacsony aránya, a magas megszűnési arány és a vállalatok alacsony mértékű növekedése mind közismert probléma Európában. Ideje fellépni annak érdekében, hogy az európai vállalkozók és Európa egésze alkalmazkodóbbá és kreatívabbá váljon és jobban érvényesüljön a globális versenyben, amely élesebb, és gyorsabban változik, mint valaha.

Az európai vállalkozók és a vállalkozói tevékenység ösztönzéséhez a Bizottságnak és a tagállamoknak együtt kell dolgozniuk a bizalom helyreállításán, a lehető legjobb környezetet kell létrehozniuk a vállalkozók számára azáltal, hogy őket állítják az üzleti politika és gyakorlat középpontjába, és forradalmasítják a vállalkozói kultúrát.

Az Európa minden tájáról származó sikeres példák azt mutatják, hogy vannak olyan helyes gyakorlatok, amelyekkel el lehet érni, hogy a vállalkozók gyarapodjanak és növekedjenek. Európának maradéktalanul azonosulnia kell e gazdag tapasztalatokkal, és ki kell használnia azokat, hogy felszámolja az üzleti tevékenységet gátló akadályokat és nagy terhet jelentő követelményeket. El kell érni, hogy valamennyi tagállam hatáságai elismerjék **a vállalkozókat mint a munkahelyek és a jólét megteremtőit.** Ezen túlmenően Európának nemzetközi szinten a legbriliánsabb vállalkozó elmék számára is vonzó befogadó környezetté kell válnia: a szabályozási és támogatási kereteknek arra kell ösztönözniük a világ más régióiból származó vállalkozókat, hogy például az Egyesült Államok vagy Kelet-Ázsia helyett Európában indítsanak vállalkozást. Csak ilyen hozzáállással lehet jelentős előrelépést elérni az alapvető területeken: azaz arányosabb és egyszerűbb szabályozási követelményeket, a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférést, az új vállalkozások támogatását, a vállalkozások átruházását és hatékony csődeljárást, valamint második esélyt a csődbe ment tisztességes vállalkozóknak.

Ezek az elemek szükségesek, ám önmagukban nem elégségesek az európai vállalkozó szellem felélénkítéséhez. Az európai polgárokat főként az önmegvalósítás, valamint a rugalmas időben és helyen történő munkavégzés ösztönzi vállalkozás alapítására, nem pedig a jó keretfeltételek⁸². Ezért **Európában radikális szemléletváltás szükséges, hogy új fogalmak kötődjenek a vállalkozói tevékenységhez,** amelyek nyilvánosan elismerik a sikeres vállalkozókat, rávilágítanak arra, hogy a vállalkozók milyen mértékben hozzájárulnak az európai jóléthez, valamint bemutatják a vállalkozói életpálya előnyeit.

⁸² <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/>.

Mindezen okok miatt feltétlenül be kell fektetni a vállalkozók általános megítélésének megváltoztatásába, a vállalkozói szellemre való nevelésbe, valamint a vállalkozók körében alulreprezentált csoportok támogatásába, ha tartós változást kívánunk elérni. Európában hosszú távon csak akkor fog felvirágozni a vállalkozói tevékenység, ha számos európai polgár felismeri, hogy a vállalkozói pálya kifizetődő és vonzó lehetőség.

A Bizottság és a tagállamok közös feladata, hogy forradalmasítsák a vállalkozói szférát, ami hosszú távú elkötelezettséget jelent.

Ezt a cselekvési tervet és kiemelt fellépéseit a Bizottság a versenyképességi és iparpolitika, valamint az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag irányítási mechanizmusai révén fogja nyomon követni, külső dimenzióit tekintve a tagjelölt, a lehetséges tagjelölt és a szomszédos országokkal együtt. A nemzeti kkv-küldöttekből álló hálózat az uniós kkv-küldöttséggel együtt különösen kiemelt szerepet fog játszani annak biztosításában, hogy előrehaladásra kerüljön sor a javasolt intézkedések tekintetében. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az európai szemeszter keretében, nemzeti reformprogramjaikkal összefüggésben számoljanak be arról, hogy tagállami szinten milyen haladást értek el e közlemény kiemelt fellépései tekintetében.

MELLÉKLET: A BIZOTTSÁG KIEMELT FELLÉPÉSEI

<u>Melléklet: „Vállalkozás 2020” cselekvési terv – A vállalkozói szellem felélénkítése Európában</u>		
<i>Kulcsfontosságú terület</i>	<i>A Bizottság javaslatai</i>	<i>A végrehajtás időpontja</i>
A vállalkozói ismeretek oktatása és képzés a növekedés és az üzleti vállalkozások alapításának támogatására		
Oktatás és képzés	<ul style="list-style-type: none"> • kidolgoz egy, a vállalkozói ismeretek oktatására vonatkozó páneurópai kezdeményezést, amely egyesíti és elérhetővé teszi a hatáselemzések készítésével, a tudással, a módszertanok kidolgozásával és a különböző tagállamokból származó gyakorlati szakemberek által biztosított mentorálással kapcsolatosan meglévő európai és nemzeti szakértelmet, • az OECD-vel közösen orientációs keretet hoz létre, hogy ösztönözze a vállalkozóképző iskolák, valamint a szakoktatási és -képzési intézmények fejlődését, • elterjeszti a vállalkozói egyetemre vonatkozó orientációs keretet; megkönnyíti a keret alkalmazása iránt érdeklődő egyetemek közötti információcserét; fokozatosan 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013–15 • 2013–2014 • 2012–2013

	<p>elterjeszti azt az uniós felsőoktatási intézmények körében,</p> <ul style="list-style-type: none"> támogatja az egyetemek által kezdeményezett, sikeres vállalkozásalapítási mechanizmusokat (spin-off vállalkozások stb. létrehozása), valamint az ezeket támogató, az egyetemek és az üzleti világ között kialakuló ökoszisztémákat. 	
Olyan környezet kialakítása, amelyben a vállalkozók fejlődhetnek és növekedhetnek		
Hozzáférés a finanszírozási forrásokhoz	<ul style="list-style-type: none"> olyan programokat finanszíroz, amelyek célja az európai mikrofinanszírozási piac továbbfejlesztése olyan kezdeményezések révén, mint a társadalmi változás és innováció program és az európai mikrofinanszírozási intézményeket támogató közös program (JASMINE program), valamint az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap révén mikrofinanszírozási forrásokat bocsát a tagállamok és a régiók rendelkezésére, a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID-irányelv) felülvizsgálatának keretében kialakítja a kkv-k által kibocsátott részvények és kötvények kereskedelmére szakosodott fórumok (a „kkv-k növekedési piacai”) uniós rendszerét, hogy megkönnyítse a kkv-k tőkepiachoz való közvetlen hozzáférését. 	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatban van, a 2014-ben kezdődő új többéves pénzügyi keretben meg kell erősíteni Folyamatban
Az új vállalkozások támogatása életciklusuk kritikus szakaszaiban és növekedésük segítése	<ul style="list-style-type: none"> feltárja és népszerűsíti a tagállamok bevált módszereit a fokozottabban vállalkozóbarát pénzügyi környezet kialakítása érdekében, felülvizsgálja az egyes megtévesztő marketinggyakorlatokat tiltó szabályokat, hogy megszigorítsa azokat, és fokozza az ilyen gyakorlatok elleni fellépést a határokon átnyúló esetekben, az ESZA technikai segítségnyújtása 	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatban 2013 2013

	keretében finanszírozott, kapacitásépítésre szolgáló szemináriumok révén segítséget nyújt a tagállamoknak ahhoz, hogy integrált támogatási rendszereket és konkrét intézkedéseket dolgozzanak ki az új vállalkozók, különösen a fiatal vállalkozók számára, bevonva többek között az oktatási és képzési szolgáltatókat az integrált stratégiák kidolgozásába,	
A digitális kor nyújtotta új üzleti lehetőségek kiaknázása	<ul style="list-style-type: none"> • elősegíti egy tudásalap kialakítását a fő tendenciákról és innovatív üzleti modellekről a digitális ágazatban, • egész Európára kiterjedő tájékoztató kampánnyal tudatosítja a kkv-kban, hogy milyen előnyökkel jár az IKT, és létrehozza az európai internetes vállalkozások hálózatát, • elősegíteni a hálózatépítést azáltal, hogy létrehozza a mentorok európai hálózatát, amely képzést és tanácsadást biztosít, valamint találkozókot szervez, ahol a résztvevők megvizsgálhatják az új partnerségek kialakításának lehetőségét, • egyedi kezdeményezéseket indít az internetes vállalkozók számára, mint például a következők: az induló vállalkozások európai partnersége a szakértelemmel, mentorálással, technológiával és szolgáltatásokkal összefüggő lehetőségek kiaknázása érdekében; valamint a vezető internetes vállalkozók klubja, hogy összehozza a világszínvonalú internetes vállalkozókat, és megerősítse az internetes vállalkozói kultúrát Európában; továbbá az internetes tehetségek támogatása szabadon hozzáférhető online tanfolyamok kialakulásának támogatásával, mentorálási platformok létrehozásával és készségfejlesztéssel, • erősíti a kompetenciákat és készségeket, azaz az új piacokon 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013-tól folyamatosan • 2013-tól folyamatosan • 2014 • 2013 • Folyamatban

	<p>elérhető siker érdekében növeli a digitális készségek, a tudományos és kreatív készségek, valamint a vezetői és a vállalkozói készségek kialakításának és elsajátításának intenzitását.</p>	
<p>A vállalkozások átruházása</p>	<ul style="list-style-type: none"> egy szakértői munkacsoport munkája és egy tanulmány alapján iránymutatásokat dolgoz ki arról, hogy melyek azok a leghatékonyabb programok és bevált gyakorlatok, amelyek megkönnyítik a vállalkozások átruházását, beleértve a vállalkozások piacának bővítésére és mélyítésére irányuló intézkedéseket, az Európában rendelkezésre álló programok feltérképezését és javaslattételt a vállalkozások határokon átnyúló átruházását gátló, még meglévő esetleges akadályok felszámolására. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013–14
<p>Második esély a csődbe ment tisztességes vállalkozóknak</p>	<ul style="list-style-type: none"> nyilvános konzultációt indít annak érdekében, hogy megismerje az érdekeltek nézeteit az üzleti kudarccal és a fizetőképtelenséggel kapcsolatos új európai megközelítésről szóló közleményben meghatározott kérdésekről, többek között arról, hogy a becsületes vagyonszünetes második esélyt kapjanak, valamint a „rehabilitációhoz szükséges idő” lerövidítéséről és egységesítéséről. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013
<p>Adminisztratív terhek: világosabb és egyszerűbb szabályok</p>	<ul style="list-style-type: none"> olyan jogalkotási javaslatot terjeszt elő, amely eltörli a kkv-k által a belső piacon határon átnyúló üzleti tevékenység folytatásához benyújtandó nyilvános dokumentumok terhet jelentő hitelesítési követelményét, munkacsoportot hoz létre annak értékelésére, hogy a szabadfoglalkozású vállalkozóknak milyen sajátos szükségleteik vannak olyan kérdésekkel kapcsolatban, mint például az egyszerűsítés, a tevékenység nemzetközivé tétele vagy a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés, intézkedik annak érdekében, hogy több 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 2013 2013

	vállalkozás kapjon segítséget a SOLVIT hálózat révén, ha az egységes piacon a hatóságok megsértik jogaikat.	
Példaképek állítása és meghatározott csoportok megszólítása		
Új felfogás: a vállalkozók mint példaképek	<ul style="list-style-type: none"> a „kkv-k hete” keretében Európa-szerte bevezeti az „EU vállalkozói napját” a középfokú oktatás utolsó évét végző tanulók számára. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013
Nők	<ul style="list-style-type: none"> létrehoz egy egész Európára kiterjedő, online mentori, tanácsadói, oktatási és üzleti hálózati platformot a női vállalkozók számára, amelyen online elérhetővé válnak a jelenlegi nemzeti képviselői és mentori hálózatok, bővül kínálatuk, és szélesebb rétegeket érnek el nemzeti és regionális szinten egyaránt. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013–15
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> segítséget nyújt az idős vezetőknek és vállalkozóknak az új vállalkozók mentorálásához, valamint támogatja a vállalkozók közötti kölcsönös és generációk közötti mentorálást a létfontosságú készségek cseréje érdekében. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013–15
Migránsok	<ul style="list-style-type: none"> a tagállamok bevált gyakorlatai alapján szakpolitikai kezdeményezéseket javasol a migráns vállalkozók vonzására, és a vállalkozói tevékenység megkönnyítésére a már az Unióban tartózkodó vagy a vállalkozásalapítástól eltérő okokból érkező migránsok körében, elemzi annak lehetőségét, hogy olyan jogszabályra tegyen javaslatot, melynek célja, hogy megszüntesse a vállalkozásalapítás jogi akadályait és lehetővé tegye, hogy a képzett bevándorló vállalkozók hosszú távra tartózkodási engedélyt kapjanak. 	<ul style="list-style-type: none"> 2014–2017 2014–2017
Munkanélküliek	<ul style="list-style-type: none"> elindítja a társadalmi változás és innováció program keretében a leendő mikrofinanszírozási eszközt, amely a kiszolgáltatott csoportokat fogja szolgálni, többek között olyan 	<ul style="list-style-type: none"> 2013

	<p>személyeket, akik már elvesztették, vagy akiket az a veszély fenyeget, hogy elvesztik munkahelyüket, vagy akik számára nehézséget jelent a munkaerőpiacra való belépés vagy visszatérés,</p> <ul style="list-style-type: none"> • az Európai Szociális Alap révén technikai segítséget nyújt a vállalkozást indító fiatalokat és a szociális vállalkozókat támogató rendszerek létrehozásához, • a Progress mikrofinanszírozási eszközzel összefüggésben fórumot szervez a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozás terén érintettek számára azzal a céllal, hogy a helyi pénzügyi közvetítő szervezeteket a vállalkozói tevékenység támogatására ösztönözze a zöld gazdaságban, • elemzi a „Self-employment and entrepreneurship: the contribution of Public Employment Services to job creation” (Önfoglalkoztatás és vállalkozás: az állami foglalkoztatási szolgálatok szerepe a munkahelyteremtésben) című tanulmány eredményeit, és tájékoztató rendezvényt szervez, hogy a tanulságokat megossza az állami foglalkoztatási szolgálatokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013. március • 2013 • 2013
--	--	---